1894 HUSZONNYOLCZADIK ÉVFOLYAM. 140. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, MÁJUS 21.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST VI. SZERECSEN-UTCZA 35.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyol-országokba, Svajcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI. DALSZINHÁZ-UTCZA 1.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN *főügynökségünkről*:
John F. Jones & Cie. 31 biz. Faub. Montmartre,
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7.
Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 1.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
és valamennyi hirdetési iroda.

MAGYAR KÖNYV TÁRA

Egy magyar mágnás a polgári házasságról.

A «Berliner Tagblatt» ma ideérkezett számában rendkivül érdekes interwiew-t közöl, melyet bécsi tudósitója folytatott egy állitólag magas udvari méltóságot betöltő magyar mágnással, aki annak idején a főrendiházban a polgári házasságról benyujtott javaslat ellen szavazott.

«Ön engem a «Berliner Tagblatt»-ban konzervativnek jellemzett s ezzel igazságtalanságot követett el velem szemben. Konzervativ alatt ma többé-kevésbbé reakcionáriust értünk s ebben az értelemben én az ön jellemzését határozottan visszautasitom. Maga tudja, hogy azok a politikai pártelnevezések, amelyek Magyarországban divók, nem ugyanazt jelentik, mint amit ugyanazok Németországban jelentenek. — Igazi reakcionárius, aminő Ausztriában és másutt is számtalan van, nálunk alig fordul elő. Ha bennünket, kik nem szavaztuk meg a polgári házasságot, klerikálisoknak nevez, jól van, tegye, de konzervativek, reakcionáriusok nem vagyunk. Én és azok mind, akik Bécsből lementünk, hogy a javaslat ellen szavazzunk s azok a barátaink, akik a polgári házasság ellen a főrendiházban állást foglaltak, ha eddigi tetteinket jobban szemügyre veszik, szabadelvű, a szabadságért lelkesülő, a szabadság intézményeit védelmező és a haladást elősegitő férfiaknak fogunk feltünni mindannyian.

Csakis a jelen alakban beterjesztett polgári házasság ellen foglaltunk állást, némelyek egyházi okokból, mások azért, mert erre az intézményre nem tartották Magyarországot elég érettnek és a lakosságot nem eléggé előkészitettnek. Ebből kitünik az is, hogy mi *tisztán tárgyi okokból* szavaztunk a javaslat ellen, *és semmi szin alatt sem szabad azt gondolni, hogy talán a Wekerle-miniszterium ellen érzett ellenszenv kifolyása volt.* Mi nem akarunk kabinetválságot előidézni, *és esznk ágában sincs, hogy a Wekerle-ministeriumot megbuktassuk.* Különben is a főrendiház szavazata egy parlamenti kormányrendszerrel biró országban sem kell, hogy megingassa a kormány állását.

Azt kérdezi tőlem, hogy minő *chanceai* vannak a polgári házasságról beterjesztett javaslatnak, ha a képviselőház másodszor is nagy többséggel fogadja el? Tulajdonképen már azokban, a miket eddig mondtam, indirekte feleltem erre a kérdésre. *Ellenfeleink másodszor sem fognak másképen szavazni, mint először szavaztak.* Hogy egyik-másik udvari méltóság a másodszori szavazástól nem fog-e távol maradni, erre nem tudok felelni. Én nem tartok semmiféle befolyásolástól s még arra az esetre, ha azt meg is kisérlenék, azt hiszem, teljesen hatásnélküli maradna, mert föltéve, de meg nem engedve, hogy mind az öt udvari méltóság, a ki Bécsből lement Magyarországba, hogy a javaslat ellen szavazzon, otthon marad is, mi lenne akkor? Öt szavazattal a javaslat ellen kevesebb. Ez az egész. De a javaslatot huszonegy szótöbbséggel vetették el. Itt van a magyar főrendiház tagjainak teljes névsora. Körülbelül hatvan szokott közülök az ülésekről rendesen távol maradni. Aggkor, betegség, távollét és egyéb okok következtében ennyi el szokott maradni mindig. A főrendiház 345 tagja tehát 285-re olvad le. Ebből számitson le továbbá 23 főherczeget, a kik jelen esetben semmiesetre sem fognak a szavazási jogukkal élni. Igy tehát csak 262 mágnást szabad számitásba venni. Az első szavazásnál összesen 257 jelent meg, a kik közül 139 a javaslat ellen és 118 a javaslat mellett szavazott. Most hasonlitsa ezt a 118 szavazatot a 262 szavazathoz, sőt számitsa le még azt az öt udvari méltóságot is, és aztán mondja meg, lehet-e azt a 21 szótöbbséget ellensulyozni, ugy, hogy az a párt, mely az első szavazáskor a javaslat ellen foglalt állást, a második szavazáskor kisebbségben maradjon. Az egyetlen mód erre az, hogy a közül a hatvan közül, a ki átlag mindig el szokott maradni a szavazáskor, a megfelelő mennyiségü szavazatot megnyerjenek az ülésen való megjelenésre, s hogy azok aztán mind a javaslatra szavazzanak. Ez azonban olyan faktor, a melyet ki kell hagyni minden pozitiv számitásból.

A főrendiház utolsó reformja előtt, melyet Tisza vitt keresztül, a viszonyok egészen mások voltak. Akkor még az ugynevezett koldusarisztokraták közül sokan birtak szavazati joggal a főrendiházban. Akkor még nem volt czenzus. Szükség esetén anynyi «mágnást» lehetett összetoborzani, a mennyi elég volt. A vegyes házasságról szóló javaslat tárgyalásakor például gyakran fordult elő az az eset, hogy a szegényebb mágnások közül sokan egészen másképp szavaztak, mint tőlök várták. Az ellenzék akkor az ország egy félreeső zugából például felhozatott az ülésre egy mágnást, hogy szavazzon a javaslat ellen. A vasutnál azonban már várt rá a kormány kortese s vagy rábeszéléssel, vagy igéretekkel rávette, hogy a javaslatra szavazzon. Viszont nem volt példátlan eset, hogyaz, a kit a kormány hivott fel a fővárosba, ellene szavazott a javaslatnak. A ki többet igért, az több szavazatot tudott összehozni. Igy volt ez abban az időben. A «kolúsu mágnások» döntötték el a csata sorsát, s mégis megbukott a javaslat.

Ma azonban a főrendiházban egészen más világ van. Ma csak annak a mágnásnak van a főrendiházban szavazati joga, aki ki tudja mutatni, hogy háromezer forint földadót fizet. Ezáltal a szavazatok száma korlátok közé van szoritva. S még a korona által kinevezhető tagok száma is meg van határozva. Évente öt . . .

Budapest, május 21.

A főrendiház igazoló bizottsága május 21-én hétfőn délelőtt 11 órakor ülést tart.

A főrendiház május 23-án szerdán délelőtt 11 órakor ülést tart. Napirend: 1. Elnöki előterjesztés. 2. Az igazoló bizottság jelentése a névjegyzék folytatólagos kiigazitásáról és gróf Kornis Károly kérvénye tárgyában. 3. Az örökösödési eljárásról. 4. A szamosvölgyi vasut részvénytársaság hálózatához tartozó vonalak engedélyokmányainak egyesitéséről szóló törvényjavaslatok. 5. A nagyszeben-nagydisznódi helyi érdekü vasut. 6. A szepes-olaszi-szepesváraljai h. é. vasutak engedélyezése tárgyában hozott képviselőházi határozatok. 7. A szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztositásáról szóló törvényjavaslat. 8. Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt 1891. évre eszközölt leszámolás megvizsgálása és 9. a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben (1893. VII. t.-cz.) az 1893-iki számadási év IV-ik negyedében előfordult tulkiadások stb. tárgyában az állami számvevőszék által beadott jelentésre hozott képviselőházi határozatok tárgyalása.

A román kérdésről. A román liga bérelt embereivel megtalálta eszközét annak, hogyan kellene Európa közvéleményét a román izgatók mellett s a magyar állam ellen felrevezetni. Igyekeznek részint röpiratokkal, részint az európai sajtó utján elárasztani hazug ráfogasokkal egész Európát, sőt Amerikát is. E törekvéssel szemben szükséges, hogy felvilágositsuk a hazugságokkal még nem korrumpálhatott, jóllehet már is megfertőzött európai közvéleményt. Minden erre vonatkozó helyes felszólalást csak örömmel üdvözölhetünk. Ilyen dr. *Schwicker* tanár és országos képviselő német röpirata is: «Die nationalpolitischen Ansprüche der Rumänen in Ungarn», melyben Németország közönségéhez fordulva ismert tollával, szétoszlatja a románok történetjogi meséit, s azután foglalkozik azzal, hogy mire van és lehet igényük s mi nincs mindebből teljesitve. Az összes rendelkezésre álló forrásokat felhasználván, saját alapos tapasztalásai mellett megmagyarázza a német közönségnek azt a történeti falsumot, melylyel a román agitátorok az európai népeket belonditják, hogy a románok a romanizált dákok egyenes ivadékai, történeti jogon kell birniok Erdélyt, kimutatja a magyar történelemből, hogy a románok nem voltak Erdélyben «nemzet», hanem csak 1848-ban az Unio után egyenjogusitotta őket a magyar országgyülés a három eddigi hivatalos nemzettel: a magyarral, székelylyel, szásszal. Az Unio törvényes, a románok törekvése, hogy az 1848 előtti széttagoltsága következzék be, sőt hogy ők kapják kezükbe a hegomoniát, törvénytelen. A mai viszonyokra áttérve, itt ő is lát mulasztásokat, melyek megszüntetését a magyar országgyülés és a kormány kötelességévé kivánja tenni. De hogy a románok megnyerhessék azt, a mire törvényesen joguk van, oda kiáltja nekik egész Európa előtt, hogy azt nem érhetik el törvényen kivül, mely törekvés Európa egy jogállamában sem találhat rokonszenvre, hanem csupán törvényes uton. De hogy a románok panaszai iránt nem süket a magyar törvényhozás és a kormány, arra nézve hivatkozik a belügyminiszter zsombolyai beszédére, továbbá két költségvetési beszédére, melyeket a képviselőház helyesléssel fogadott. Kimutatja azonban azt is, hogy a románok sok panasza alaptalan, például a választási törvény a magyarokat csak ugy nyomja, mint őket, az meg nem áll, hogy a románokat szivna föl a magyarság Erdélyben, inkább, sajnos, az ellenkezőre van eset. De minden bajuk orvosolható lesz, ha *őszintén, mellékgondolat nélkül csatlakoznak a magyar állameszméhez és a magyar törvényhozásban törvényes joggal fogják jogos követeléseiket érvényesiteni.* Mig azonban passzivitásban maradnak, nem is foglalják el a jogos alapot, sőt annak ellenére bujtogatnak a magyar állam ellen, addig hiába lármáznak, mert jól mondja Schwicker, és jól teszi, hogy éppen a német közönséghez intézi szavait, mely jogi érzékével bizonyára rögtön igazat ád neki: »Magyarországon nincs sem olyan kormány, sem törvényhozás, sem párt, de még egyetlen egy olyan komoly politikus sem, a ki hajlandó lehetne arra, hogy a román nemzeti párttal vagy bármely más nemzetiségi párttal és frakcióval közjogi egyezkedési tárgyalásokba bocsátkozzék.«

KÜLFÖLD.

— május 21.

A szerb radikálisok igazán igényt tarthatnak az ujságolvasó közönség hálájára. Milyen unalmasak, milyen egyhanguak volnának a lapok, ha ők nem gondoskodnának néha egy kis változatosságról. Egyszer meggyilkolják fejedelmüket, másszor fellázadnak ellene; a liberális, meg haladópárti polgárokat halomra lövetik, majd szentesitik a kiskoru király államcsinyjét s nyomban utána összeesküsznek ellene. A közönségnek azonban nem szabad minden háláját a radikálisokra elpazarolnia. Tartalékban kell tartania egy nagy adagot Milán exkirály és Sándor király számára is, kik legalább is ugyanolyan nagy mértékben tarthatnak rá igényt, mint radikális alattvalóik. Mint táviratainkban elég kimeritően jelentettük, Nikolajevics miniszterelnök összeesküvésnek jött nyomára, mely az Obrenovics-dinasztia ellen volt intézve. Mi egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy ez összeesküvés tényleg létezik, de azt hisszük, hogy 1868. óta, mióta Mihály fejedelmet a topsideri erdőben meggyilkolták, a hét akármelyik napján lehetett volna ilyen összeesküvést fölfedezni. Ha ennek daczára mégis maig vártak e felfedezés megtételével, hát annak egyszerü oka az, hogy az összeesküvéseket eddig nem tartották veszedelmesnek, vagy pedig, mert nem volt ok az összeesküvés felfedezésével a tulságosan elhatalmasodott radikálisokat lesujtani. 1883-ban volt ilyen ok; akkor fel is fedezték az összeesküvést s néhány radikális urat fölakasztottak. Igaz ugyán, hogy néhányat az elitéltek közül nem akasztottak, hanem főbelőttek, de ez a körülmény végeredményében nagyon mindegy lehetett az elitéltre nézve is, meg Milán királyra is. Szerbia ismét olyan helyzetbe jutott a melyből normális eszközökkel nem lehet kivergődni. A Nikolajevics-kormánynak nincsen többsége, a radikálisok nem fizetnek adót, a semmisitőszék nem akarja Milán exkirály visszahonositását elismerni. Ebből a tarthatatlan helyzetből csakis egy összeesküvéssel lehet kibontakozni, igy vélekednek a radikálisok, igy vélekedik a két király s igy vélekedik a kormány is. Tehát felfedezik az összeesküvést. Ez most már nagyot változtat a helyzeten, mert most már indokolni tudják az alkotmány felfüggesztését, talán teljes megsemmisitését is. Ha nincsen alkotmány, akkor nincsen szkupstina; tehát elesik a radikális többség is. A semmisitőszéket nem lehet feloszlatni, mert az alkotmány nem engedi; ha nincsen alkotmány, akkor nincsen semmi, a mi a feloszlatást meggátolhatná. Sándor király állitólag még habozik az utolsó lépéstől, de a ki az első lépést megtette, az nem fog az utolsóelőttinél habozni. Kivált hogy ha már az első lépés is egy csinos kis államcsiny volt. Sándor király tehát nem fog sokáig habozni, Milán király pedig épen nem szokott habozni. Igy azután Szerbia egy szép nap ismét ott lesz, a hol volt az alkotmányos éra előtt és — alatt, a zürzavar kellő közepén. A radikálisok valószinüleg ismét meg fognak kisérelni egy forradalmat; de Milán király ezért csak nagy elismerését fejezné ki nekiök. Hiszen ujra módot nyujtanának nekie a zajczári vérfürdő mását inaugurálni s ezzel ismét hosszu időre elnémitaná a radikálisokat.

Bulgáriában most ujra foglalkoznak a Svoboda egy czikkével, mely ujra felveti a *bolgár-török dualisztikus állam* eszméjét. Ez az eszme legelőször 1867-ben, az osztrák-magyar dualizmus megalkotása után merült fel, még pedig a bukaresti bolgár forradalmi bizottságban. A bizottság elnöke, Rakovszki, akkor a szultánnak azt az ajánlatot tette, hogy alapitson egy dualisztikus alapokon nyugvó bolgár-török birodalmat. A szultán nem nagyon kedvezően fogadta a forradalmárok e tervét s azt visszautasitotta. A bolgárok most Oroszország felé vetették szemüket, onnan remélve a felszabadulást. A Svoboda azt hiszi, hogy a mit 1867-benábrándozásnak lehetett nézni, azt most meg lehetne valósitani, annál inkább, mert Ferdinánd fejedelem szintén hive ennek az eszmének s nagyon szeretné, ha Bulgária meg Törökország között szorosabbra kapcsolhatná a viszonyokat. Törökországban azonban ugy látszik, nem igen lelkesülnek a felvetett eszméért, mert a török hivatalos sajtó eddig még nem is tette közzé a Svoboda czikkét. Annál kevésbbé mondotta el arról véleményét. De ha a bolgár-török dualisztikus birodalom eszméje ma is megvalósithatlan utópiának marad, Törökország és hübéri országa között olyan barátságos viszony uralkodik, hogy nem lehetetlen, hogy a bolgárok óhaja egy nap teljesülni fog. Hiszen nem a szultán lesz az, mely kevesebbet nyer, ha a félig-meddig már ugy is független Bulgáriát elválasztathatatlanul magához köti.

Horvát képviselők Budapesten.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

A horvát képviselők a tegnapi napot is kellemesen töltötték el a magyar fővárosban. A vendégek nagyobb része jókor reggel felkelt és a dunaparti kioszkban reggelizett, a hova eljöttek értük kisérőik, a magyar képviselők is. Első látogatásukat tegnap a *nemzeti muzeum* épületében tették. Legelőbb is a főrendiház nagytermében nézték meg a *Munkácsy* Mihály «Honfoglalás» czimü nagy festményet, a melyről valamennyien nagy elismeréssel nyilatkoztak.

Délelőtt 10 órakor hajtattak a főrendiház elé, a melynek kapujában gróf *Csáky* Albin kultuszminiszter, *Szalay* Imre miniszteri tanácsos és *Pulszky* Ferencz, a muzeum igazgatója, fogadta őket. Gróf *Csáky* Albin *német* nyelven röviden üdvözölte őket, a mire élénk «zivió» kiáltás hangzott föl. Innen azután gróf *Csáky*, *Szalay* és *Pulszky* kiséretében felmentek a nemzeti muzeum képtárába, hol *Than* Mór képtárőr fogadta és kalauzolta őket. A horvátok itt is nagy érdeklődéssel nézték a képeket s különösen hosszasan időztek *Zichy* Mihály rajzainál, Deák Ferencz ravatalos képénél, Rákóczy Ferencz fogságát, Szent István keresztelését és Zrinyi kirohanását ábrázoló képeknél.

A képtárból a régiségtárba mentek, hol *Hampel* József régiségtári őr kalauzolta őket, majd egész előadást tartott nekik a szilágy-somlyói aranyleletről.

Bismarck és a nők.

Berlinben a legközelebbi napokban érdekes könyv fog megjelenni, melynek czime: «Bismarck herczeg és a nők.» A kik a volt vaskanczellár működését csak némi figyelemmel kisérték, azok bizonyosan csodálkozással fogják kérdezni, hogy ugyan mi köze volt Bismarcknak a nőkhöz. Hiszen maga Bismarck herczeg akárhányszor büszkeséggel hivatkozott arra, hogy az ő családi élete olyan tiszta, hogy megirigyelhetné őt érte akármelyik pomerániai evangélikus lelkész. És igaza van. A most megjelenő kötetben, melynek szerzője Berlinben élő hazánkfia, Kohut Adolf, egyetlen egy pikáns izü szerelmi historia nincsen. Sőt egyáltalában nincsen benne szó szerelemről, legfeljebb akkor, ha Bismarck valami megjegyzést tesz erről a tárgyról.

A nők, kik ebben a kötetben szerepelnek Bismarck körül, azok a nők, a kiket a vérrokonság állandóan a nagy kanczellárhoz füzött, vagy pedig olyanok, kiket a politika, a művészet, vagy pedig éppen a véletlenség többnyire rövid ideig a közelébe hozott. Bismarck nem szerette a politizáló asszonyokat; gyülölte, megvetette őket. Ellenben az asszonyt általában nagyon szerette és nagyon becsülte. Azt az asszonyt ugyanis, a ki a családi tüzhely körül övéi boldogitása körül munkálkodik; férjeknek támasza, gyermekeinek védangyala, vezérlője.

Az első helyet a könyvben Bismarck anyja, szül. Menken Luiza foglalja el.

Kohut ezt az asszonyt, a kin Bismarck herczeg rajongó szeretettel csüngött, joggal sorolja a Makabeusok, a Grachusok, a Bonapartek anyjához. Egyszerü polgári családból származott s nagy megütközést keltett az akkori «jó társaságban», mikor a 25 éves, daliás termetü, lovagias jellemü schönhauseni Bismarck Ferdinand lovasszázados 1806. julius 7-én az alig 16 éves gyönyörü szép polgárleanyt nőül vette. Bismarck atyját kora legszebb férfiai közé számitották, anyja pedig még husz évvel később is szépsége által mindenütt feltünést keltett. De bármilyen páratlan volt is szépsége, fölülmulta azt elmebeli tehetsége és jellemszilárdsága. Valódi férfiu volt s ha a sorok között olvasni tudunk, ő volt az ur a házban. Ez a házasság a képzelhető legboldogabb volt. A fiatal férj kilépett a katonai szolgálatból s a gazdálkodásnak élt. Ebben is neje volt a vezérlő szelleme.

Kezdetben nem éltek valami nagyuri bőségben. Néhány év mulva azonban anyagi helyzetük jobbra fordult. 1816-ban meghalt Bismarck egyik nagybátyja s attól a kniephofi, jarchelini és kulczi kiterjedett birtokokat örökölte. Ettől kezdve Bismarckné rangjához és gazdagságához mérten fényes vendégségeket adott és szellemével, meg szépségével csakhamar meghóditotta az egész környék nemességét, mely eddig tüntetőleg kerülte a polgári származásu asszony háza tájékát.

De Bismarckné a kiterjedett birtokok gazdálata, meg a fényes vendégsereg fogadása közben nem feledkezett meg gyermekei neveléséről. Hat gyermeke volt; ezek között Ottó, a későbbi birodalmi kanczellár, a negyedik volt. Ottót hat éves korában Berlinbe adták a Plamann-nevelőintézetbe. Nem sokára rá a család is télen állandóan Berlinben lakott s ekkor az eszes fiut kivették az intézetből. A nyarat Ottó családjával a kniephofi birtokon töltötte. Anyja ilyenkor mindig a mezei munka körül volt elfoglalva s távollétében Neumann Trine, Ottónak volt dajkája ügyelt fel a leendő birodalmi kanczellár fölött. Trine rendkivül szerette a kis Ottót s mindig annak legkedvenczebb eledelét, tojásos tésztát csinált neki vacsorára. Ottó azonban már akkor is nagyon szerette a természetet, alig hogy egy pillanatra felügyelet nélkül látta magát, elszáguldott a mezőre s csak öreg este, mikor a tojásos tészta már félig korommá égett, tért vissza.

— Belőled se lesz sohasem valami okos ember, egészen elégett a tojásos tészta, — zsörtölődött ilyenkor a derék Trine. De csakhamar kiengesztelődött s ujra nekiállott a tésztagyuráshoz.

Berlinben a Bismarck-család csakhamar a legelőkelőbb körökbe is bejutott és a nagykövetségi estélyeken is szivesen látott vendégek voltak. Bismarckné estélyein pedig a diplomácziai, meg a tudományos világ teljes számban megjelent. A kis Ottó jelen volt ezeken az estélyeken s éles szemével, korai érettségével már akkor észrevette azt a romlottságot, mely a diplomácziai, meg a főrangu világban uralkodott. Nagy ellenszenv fogamzott meg benne a diplomaták, meg a főnemesek irányában. Ő katonai pályára akart lépni; de anyja észrevette, hogy fiában nagy diplomácziai tehetség szundikál. Leküzdötte fia ellenszenvét és férje ellenvetéseit, s fiát, mikor tizenhét éves korában kitüntetéssel letette az érettségi vizsgát, az egyetemre küldötte. Hét évvel később a derék asszony, ötven éves korában meghalt.

Bismarcknak két huga volt. Az egyik Luiza, két éves korában halt meg; a másik Francziska Malvina még ma is életben van. Bismarck mindig nagy gyengédséggel viseltetett Francziska irányában; a hozzá intézett levelekben «Maldevinának», «kedves kicsikém»-nek, «legdrágább Franczikám»-nak vagy pedig «kedves Arnimin»-nek czimezi. Mikor Francziska 1844-ben Armin Oszkárhoz férjhezment, Bismarck a következő levelet intézte hozzá, mely egyszerü bánatában leghivebben tolmácsolja Bismarcknak huga iránti érzelmeit.

«Elutazásotok után nagyon elhagyatottnak éreztem magamat; oda ültem a kemencze mellé, rágyujtottam a pipára s elgondolkoztam a fölött, hogy milyen természetellenes s milyen önző dolog az, ha leányok, kiknek bátyjuk van, s a mellé házas bátyjuk, ha kiméletlenül férjhez mennek s ugy tesznek, mintha csak is azért lennének a világon, hogy meseszerü hajlamaikat kielégitsék; olyan önzés ez, a melytől én magamat és nevemet szerencsére megóva tudom. Mikor végre beláttam, hogy e gondolkozásnak ugy sincsen haszna, felkeltem a zöld bőrrel bevont székről, melyen te Oszkárral csevegni s csókolózni szoktál s a választási mozgalomba vetettem magamat.»

Árnimné két leányával az év nagy részét a bátyja házánál tölti s a viszony közöttük ma is a legszivélyesebb és legbensőbb.

Bismarck herczeg ifju korában szilaj, szinte kicsapongó természetü ember volt. A hol csak egy leányt meglátott, udvarolt neki; de valami mélyebb benyomást egyetlen egy sem tett reája. Előkelő társadalmi állásánál fogva nagyon sok gondos anya vetette ki utána hálóját, de a fiatal diplomáta mindig szerencsésen elkerülte a veszedelmet. Hugát minden ilyen kalandról hiven értesiti. Egy leanyról igy ir neki: «Megismerkedtem vele; vannak pillanatai, melyekben gyönyörü szép, de hamar fogja szinét elveszitenis olyan vörös lesz, akár a rák. Huszonnégy óra hosszat szerelmes voltam belé.» Egy másik hölgy minden áron Bismarck neje akart lenni. Sőt már arról rebesgettek, hogy a kettőből egy pár lesz, mert mind a kettő utolsónak maradott társai közül. Erről a hölgyről Bismarck ezt irja hugának: «Csinos, feltéve, hogy az ember érzelmeit nem akarja az ingével együtt megváltoztatni.»

Végre 1844-ben még is csak lépre került. Egyik ifjukori barátjának, Blankenburg Móritznak menyegzőjén megismerkedett Puttkammer Johanna kisasszonynyal s rögtön nagy vonzalmat érzett iránta. Bismarck három évig küzdött ez ellen az «ostobaság» ellen, végre legyőzte őt is a szerelem s 1847-ben, julius 28-án oltárhoz vezette szive választottját. A leány szülei kezdetben ellenezték a házasságot, mert nem hitték, hogy a vad, szilaj, kicsapongó természetü ifjuból, a kit barátai «a dühös Bismarck»-nak neveztek, jó férj váljék. És bebizonyult, hogy gyengédebb, odaadóbb férj, tökéletesebb papucshős még nem volt, mint Bismarck herczeg. Az a férfiu, ki előtt egy világ reszketett, remegett és remeg két szerető szem sugarától.

A könyvben még szó van néhány nőről, kikkel Bismarck politikai pályáján a szalonokban találkozott s a kik elől Bismarck gyorsan kitért. Nem szerette a politizáló hölgyeket, hiszen az ő neje sem politizált soha. S talán ez a tény fejti meg azt, hogy miért szereti, imádja annyira Bismarck a nejét.

—oó—

☈ ***A legnagyobb menetsebesség.*** A franczia magánmérnökök egyletében Bosquet elnök érdekes előadást tartott a vonatok sebességéről. Szerinte az expressvonatok lejtőkön lefelé rendesen 75 angol mértföld óránkénti sebességgel haladnak, a mi bizonyitja, hogy ez a sebesség még nem vészélyes. Sikságon azért nem haladhadnak ily sebesen, mert a gépek nem képesek reá. Igy például egy oly mozdony, mely $^1/_{200}$-dal eső lejtőn óránként 75 mértföldet képes megtenni, sikföldön csak $57^1/_2$ mértföldet tesz meg, $^1/_{200}$-dal emelkedő lejtőn pedig $31^1/_4$ mértföldet. Hogy tehát a vonatok átlagos sebessége csak kevéssel emelkedjék, a mozdonyok erejét jóval kell növelni. Igy például, ha 322 lóerő elégséges ahhoz, hogy $^1/_{200}$-dal emelkedő lejtőn ötven mértföld sebességgel huzza fel a vonatot 125 mértföldnyi sebességhez már 2960 lóerő kivántatik meg. — Ilyen nagy sebességeknél nagyon tekintetbe jön a mozdonynak sulya is. Jelenleg a franczia gyorsvonatok mozdonyai a maximális hordképesség egy-egy lóerejére számitva, átlag 158 font sulyuak. Ilyen számitás szerint egy oly mozdony, mely 100 tonnát 75 mértföld sebességgel huz, $^1/_{200}$-adnyi lejtőn 150 tonnát nyom és 2000 lóerejü. Az ilyen vonattal elérhető legnagyobb sebesség 87·5 mértföld óránként. Ez esetben a mozdony 670 tonna sulyu és 8932 lóerejü.

*

☈ ***A villamos mozdony.*** *A Heilmann-féle villamos mozdonnyal* Havre és Beureville között érdekes kisérletet tettek, a melyről most a következő adatokat közlik. A mozdony 120 tonnás volt és 650 lóerőt birt kifejteni, tehát jóval gyöngébb a most működő gőzmozdonyoknál. A kisérlet alkalmával ez a 120 tonnás mozdony egy 70 tonna sulyu vonatot vontatott és a 25 kilométernyi utat 24 percz alatt tette meg; tehát 62 km. átlagos sebességgel. Sik pályán 93 km. 8 mm. lejtőn 44 km. sebességgel haladt. Az uj mozdony egyenletesen, csöndesen haladt és ha a gépe könnyebb, de erősebb lesz, akkor a problema szerencsésen lesz megoldva.

*

☈ ***Elsülyedt hajók.*** A párisi «Veritas» hivatal a napokban adta ki a mult év deczember havában a világ összes tengerein elveszett hajók hivatalos jegyzékét. E kimutatás szerint a jelzett hóban összesen 125 vitorlás és 26 gőzös veszett el. A vitorlások között volt: 44 angol, 26 norvég, 18 amerikai, 7 franczia, 7 svéd, 7 orosz, 5 dán, 4 olasz, 3 hollandi, 1 osztrák-magyar és 1 spanyol; a gőzösök között pedig 18 angol, 1 német, 1 belga, 1 braziliai, 1 spanyol, 1 hollandi, 1 norvég, 1 olasz és 1 orosz. A vitorlások közül 78 zátonyra jutott, 4 összeütközött, 2 elégett, 20 elsülyedt, 10 a személyzet által elhagyatott és 21 nyomtalanul eltünt; a gőzösök közül pedig 13 zátonyra jutott, 3 összeütközött, 4 elsülyedt és 6 eltünt.

*

☈ ***Dramaturgiai tanács.*** Egy franczia szinházi igazgatóról, a ki mint igen gazdag ember halt meg, azt beszélik, hogy a fiatal drámairók, ha egy-egy müveiket szinre akarták hozatni, rengeteg nagy összegeket fizettek a tisztelt igazgató urnak, és rengeteg vagyonát egyedül e furfangos manipulácziónak köszönhette. Egy szép napon beköszöntött a hatalmas igazgatóhoz egy ujdonsült fiatal drámairó egy három felvonásos drámával; a fiatal ember ismerve az igazgató gyenge oldalát, hogy müve iránt jóindulatát megnyerje, mikor az igazgató az első felvonást kezdte olvasni, négy darab 100 frankos bankjegyet tett az asztalra, a másodiknál kettőt, a harmadiknál pedig csak egyet. Tehát összesen 700 frankot. Az igazgató a drámát elolvasva, pápaszemét feltolta homlokára, megnézte az összeget, a mely három részre volt osztva és igy felelt: Kedves barátom, az ön müve valóban nagyszerü! Az első felvonás csodálatraméltó, a második valamivel gyengébb, a harmadik azonban annyira üres, hogy igen nagy javitást igényel. Kérem tehát, sziveskedjék azt átdolgozni és alaposan megjavitani.

*

☈ ***A hitjavitó jutalma.*** Bagdadban egy mohamedán reformátor azt prédikálta az utczán, hogy a «Ramazán-ünnep» alatti böjtölést, a «korán» nemcsak, hogy nem parancsolja, de ellenkezik az izlám szellemével is; erre hallgatói szeme láttára nyilvánosan megszegte a böjtöt és hallgatóit is felszólitotta, hogy kövessék példáját. Az ismételt rendőrségi figyelmeztetések daczára ez irányu fejtegetéseit minden utczában ismételte, mig végre elfogták és a kadi elé vezették. A kadi igen vallásos ember lévén, e kihágásért 50 botütésre itélte, ez itéletet a piacz közepén a város népének szemeláttára ijesztő példaképen végre is hajtották. De mivel a kadi hasonló itélethozatalra feljogositva nincsen, ezért midőn a dolog köztudomásuvá lett, a kadit felsőbb helyre czitálták, hogy jogtalan itélethozatal miatt, esetleg rajta is hasonló mütétet végezzenek. A furfangos kadi azonban a koránra és a vallásra hivatkozott és azt mondotta, hogy lázadás volt kitörőben, ezt pedig másként nem lehetett megakadályozni. Ezek következtében a kadi a legnagyobb elismerésben részesült, és a szultán basává avatta.

*

Emlitésre méltó, hogy azt a szobát, melyben szabadságharczunk emlékei vannak, a vezetők nem magyarázták nekik, csak ugy keresztülfutottak rajta.

A régiségtár után a könyvtárt nézték meg *Szinnyei* József hirlapkönyvtári őr kalauzolása mellett. Itt leginkább az okleveleket nézegették és a korvinákat. A természetrajzi tárt, minthogy idejük ki volt szabva, már nem tekintették meg, hanem a főrendiházon keresztül eltávoztak. *Csáky* miniszter kikisérte őket a kapuig, hol azután elbucsuztak tőle, nagy tetszésüket fejezve ki, a muzeum gazdagsága fölött. Innen ezután a mücsarnokba hajtattak. A mücsarnokban gróf *Andrássy* Tivadar, a képzőmüvészeti társulat elnöke, *Harkányi* Frigyes alelnök, *Margittay* Tihamér, mint a kiállitási bizottság előadója, dr. *Szmrecsányi* Miklós titkár és *Telepy* Károly mütárnok fogadta őket. A horvát képviselők egy óra hosszat időztek a mücsarnokban, nagy érdeklődéssel nézve a kiállitást. Különösen érdekelte őket *Pállik* Béla Andrássy lovas portrait-ja, *Munkácsy* képei, Apponyi arczképe és *Ujváry* Ignácz «Mária a Jézussal» czimü képe. A kiállitás megtekintése után itt is melegen elbucsuztak a kisérőiktől s azután eltávoztak.

A mütárlatról a horvát képviselők fogadóikba hajtattak, honnan kis pihenés és átöltözködés után felhajtattak a budai várba, a miniszterelnöki palotába. *Wekerle* miniszterelnök és felesége déli 1 órakor villásreggelire fogadták a horvát képviselőket. A reggeli alatt a palotának a Dunára nyiló nagy emeleti erkélye is nyitva volt, a honnan nagy élvezettel nézték a horvátok a gyönyörü panorámát. A reggeli alatt *Gyurkovics* Száva pohárköszöntőben mondott köszönetet a sziveslátásért, mire a miniszterelnök válaszolt lekötelező szavakkal.

A villásreggeli után ismét kocsira ültek a horvátok s végig kocsikáztak a várban, megtekintve annak nevezetességeit, a honvédszobrot, Mátyás-templomot s a királyi várlakot.

A horvát képviselők Budáról egyenesen a *lóversenytérre hajtattak.* A horvátokat rövid itt tartózkodásuk alatt általában üldözte a rosz időjárás, eső. A lóverseny kezdetén is csendes eső esett. Kint a versenytéren általános feltünést keltettek a képviselők; a horvátokkal ugyanis rendkivül sok magyar képviselő is kint volt, többek közt *Lukács* kereskedelmi miniszter, *Gromon* és *Berzeviczy* államtitkárok, gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Apponyi* Albert, *Beöthy* Ákos, *Münnich* Aurel, *Rohonczy* Gedeon s még számosan.

Este az operában voltak a horvátok.

A magyar királyi operaházban a vendégek tiszteletére diszelőadás volt. *Stesser* József miniszteri tanácsos intendánsi helyettes — daczára, hogy a lábán történt sérülés folytán még folyton gyengélkedik — személyesen fogadta az operaház előcsarnokában a képviselőket, s miután üdvözölte a megjelenteket, sorban mindenkinek bemutatta *Nikisch* Arthur igazgatót. A diszelőadás első száma Jókai «Szigetvári vértanuk» czimü szinmüvének egy felvonása volt, melyben Jászai Mari, Alszegi Irma, Bercsényi, Mihályfi, Pálfi adták jól szerepeiket, s nyertek a diszes közönségtől elismerő tapsokat. Utána a «Parasztbecsület»-et adták, mely alatt az operaházba *Wekerle* Sándor miniszterelnök is megjelent s a belügyminiszteri páholyban foglalt helyet. Végül a «Csárdás-ballet egy felvonását adták, melynek horvát tánczát nyilt szinen viharosan megtapsolták. *Wekerle* Sándor miniszterelnökön kivül ott voltak *Josipovich* Imre horvát miniszter, gróf *Khuen-Héderváry* Károly horvátországi bán s számos képviselő és más notabilitás.

A horvát képviselők éjjel tizenegy órakor utaztak haza, külön vonaton, a magyar fővárosból; néhányan még pár napra itt maradtak.

UJDONSÁGOK.

— május 21.

A fürdő-évszak beálltával értesitjük t. előfizetőinket, hogy kiadóhivatalunk a lapot, akárhányszor változtatják is lakhelyüket, bárhova pontosan elküldi, ha a lakásváltoztatás vele idejekorán közöltetik. Az értesitésben kérjük mindig azt a czimet is megjelölni, mely alatt a lap addig járt. Legczélszerübb a legutóbb használatban volt czimszalagot az értesitéshez mellékelni.

Fürdő-vendégeknek különös figyelmébe ajánljuk még, hogy a fürdő-évszak alatt egy hónapnál rövidebb időre is fogadunk el megrendeléseket, s kisebb összegü előfizetési dijak levélbélyegekben is beküldhetők, egy számért 6 krt számitva. (Németországba 1 példány 8 kr. a többi külföldre 11 kr.)

—

— *Személyi hirek.* *Aliz* főherczegasszony leányával tegnap hosszabb időzésre Mária-Czellbe érkezett. — *Gizella* bajor herczegnő tegnap délben meglátogatta Bécsben leányát és vejét báró *Seefried* Ottót. — *Dulánszky* Nándor pécsi püspök már teljesen felépült betegségéből. — *A pápa* tegnapelőtt kihallgatáson fogadta *Ambró* osztrák-magyar követségi titkárt, a kit Brüsszelbe tettek át. — *Mária* hannoveri özvegy királyné Kissingenbe érkezett, a hol a kurát fogja használni.

— **József főherczeg és leánya Crkveniczában.** *József* főherczeg és leánya *Mária Dorottya* főherczegnő a napokban a «Deli» yachttal Crkveniczába érkeztek, hogy ujonnan épülő kastélyokat megnézzék. A magas vendégeket a kikötőben a nép tiszteletteljesen üdvözölte, mire rövid időre a plébánia-templomba mentek, később pedig a kastély lakosztályait nézték meg, s a kertben sétáltak, a honnan gyönyörü kilátás nyilik Zenggre, Cherzora s a Velebit-hegységre. Miután a főherczeg és leánya még látogatást tettek *Car* Sándor lelkésznél, yachtjokkal Vrdnikre hajóztak.

— *Kossuth Ferencz levele.* Abauj-Torna vármegye alispánjához *Kossuth Ferencz* Nápolyból május 14-iki kelettel a következő levelet intézte:

«Nagyságos uram! Mély hálával vettük Abauj-Torna vármegyének részvétiratát és érzékeny köszönetet mondok ezért magam és öcsém nevében. Helyesen jegyzi meg nagyságod, hogy fájdalmunkat csak azon tudat enyhiti, hogy osztozik ebben nemzetünk és az egész polgárosodott világ. Dicsőült atyánk, a magyar nép atyja, halálából föltámadott már a nép szivében és ott fog élni addig, mig élni fog a magyarban a honszeretet. Legkiválóbb tisztelettel

Kossuth Ferencz.

— ***Esküvő a királyi házban.*** A király és a királyné pompás brillánsokból álló nyakékkel lepték meg *Mária Karolina* főherczegnőt esküvője alkalmából, mely a napokban lesz a Burgban. *Stefánia* özvegy trónörökösné nagyértékü brüsszeli csipkékkel kedveskedett a menyasszonynak. Az esküvőre már lázasan készülnek Bécsben, s minden jel arra mutat, hogy a nászt rendkivüli fénynyel fogják megünnepelni.

— ***Simonyi Lajos beteg.*** Tudósitónk jelentése szerint közéletünk egy jeles férfia, br. *Simonyi* Lajos, egykori magyar kereskedelmi miniszter, sulyosan beteg. Vadászi birtokán lett hirtelen rosszul tegnapelőtt reggel félhétkor. Az orvosok nem igen remélik felgyógyulását, mert betegségét agg kora sulyosbitja.

— **Albrecht főherczeg Boszniában.** *Albrecht* főherczeg tegnapelőtt Cattaroban megnézte a kikötőben horgonyzó hadihajókat. Társaságában volt Krieghammer közös hadügyminiszter, a haditengerészeti parancsnok, a dalmácziai helytartó és több tengerész főtiszt. Este Raguzába, tegnap délben pedig Zárába utazott.

— **Angol tüzoltók Magyarországon.** A hollandi, német, osztrák, magyar, olasz és svájczi kormányok, mint már megirtuk, meghivták az angol tüzoltóság huszonöt kiváló emberét, hogy tüzoltóberendezésöket tanulmányozzák. Mint egy távirat jelenti, tegnap este a huszonöt angol tüzoltótiszt már elutazott Angliából. Elutazásuk előtt a devonshire-körben Cantelupes lord elnöklete alatt 150 teritékü bankett volt. melyen az osztrák-magyar konzul biztositotta a tiszteket, hogy Ausztriában és Magyarországban a legjobb fogadtatásban fognak részesülni. Elutazásuk előtt a tiszteket szivélyes ovácziókban részesitették.

— *A Duna hiénái.* Hetek óta alig mulik el nap a nélkül, hogy Pozsony mellett a Dunából egy-egy holttestet ki ne halásznának. Azonkivül a Pozsony alatti községekben, Sutoron, Doborgazon és Süllben is — mint nekünk irják — nagyon gyakran huznak ki halott embereket. Egy idő óta feltünő, hogy a holttestek ruhái, ékszerei hiányzanak. A megejtett vizsgálatok kideritették, hogy a Bécsből egész a Csallóközig elterjedő dunamenti falvakban halottfosztogató bandák működnek. Ezek a lelketlen emberek levetkőztetik a kifogott holttesteket, elvesznek mindent, a mi csak némileg értékes, aztán ujra a vizbe lökik. Az ekkép kifosztott halottnál aztán be nem lehet bizonyitani a személyazonosságot. Előfordult sürün, hogy a megrabolt holttestet a parton elássák és soha senki meg nem találja. Bécsből gyakran érkeznek táviratok a pozsonyi kapitánysághoz, hogy valamely család nagy összeget tüzött ki egy-egy öngyilkos tagjának megtalálója számára. De minden buzgóság kárba vesz, mert a Dunába fult férfit vagy nőt már a bözbenső falvak valamelyikében kihalászták és titkon láb alól eltették. A Duna hiénái ellen most a megyék és városok a legszigorubban föllépnek, hogy lelketlen gazdálkodásuknak egyszer s mindenkorra véget vessenek.

— **Uj füstemésztő lokomotiv.** Még napjainkban is, a mikor a létért való küzdelem mind nehezebbé válik, akadnak egyes dolgok, a melyek nemcsak a létfentartást könnyitik meg, hanem ugyancsak gazdag jövedelmi forrásá válhatnak. Egy-egy jó eszme, egy szerencsés találmány a technika terén, manapság nagy vagyont adhat. Ilyen találmány *Langer* Tivadar bécsi mérnök *füstemésztő készüléke.* Évek hosszu során át kutatott, vizsgálódott Langer mérnök, mig sikerült a füstképződés helyes megfejtését megtalálnia. Mikor ezt teljes preczizitással megállapitotta, hozzáfogott apparátusa elkészitéséhez. Nem bocsátkozhatunk itt a komplikált szerkezetü készülék leirásába, miután annak megértéséhez technikai ismeretek szükségesek. Elég annyi, hogy a zseniális mérnöknek sikerült nemcsak hajtóerővé változtatni az összes fütő anyagot, a füsttel együtt, hanem a füstöt is teljesen elemészti készüléke. Az apparátus nagy előnyei nyilvánvalók: először is nagy megtakaritást érhetünk el általa a fütőanyagokban, másodszor az ép oly kellemetlen, mint az egészségre ártalmas füstképződést teljesen megszünteti. A készüléket kipróbálás czéljából már két év óta 35 gyorsvonat-lokomotivon alkalmazták, s az eddig egész csendben folyt próbák a legszebb eredményt adták. Szakkörökben rég ösmerik már Lange találmányát, a melynek hivatalos kipróbálása tegnap reggel volt a Bécs-znaimi vasutvonalon. A füstemésztő lokomotiv fényesen megfelelt a hozzákötött várakozásoknak. A találmány előtt, a mely valószinüleg dusgazdaggá teendi tulajdonosát, nagy övő áll.

— **Bérmálás a Ranolder-intézetben.** Vasárnap reggel a *Ranolder*-intézetben *Cselka* Nándor érseki helynök fényes segédlettel ünnepi misét tartott, *Krizsán* Mihály hittanár pedig alkalmi beszédet mondott. Cselka érseki helynök ezután 120 növendéknek adta fel a bérmálás szentségét. A növendékek nevében *Kőhalmy* Irénke szép beszéddel köszöntötte a vikáriust, a ki meghatva válaszolt s a növendékek éljenzése közben hagyta el az intézetet.

— **Együtt a halálba.** A véletlen csodálatos játéka, hogy most, a mikor csak néhány napja adtunk hirt a Kollarz-testvérek családi tragédiájáról, majdnem ugyan az a megható eset történt meg Francziaországban. Két fiatal leány egészen árván élt együtt Oleronban. Az idősebb rövid idővel ezelőtt sulyos beteg lett s tudta, hogy halála nővérét nagy bánatba és nyomoruságba fogja ejteni. E miatt e hét végén rábirta nővérét, hogy együtt váljanak meg az élettől. Miután hugát revolverrel agyonlőtte, maga ellen forditotta a fegyvert, de csak sulyos sebeket ejtett testén s még életben van. Az orvosok azonban nem hiszik, hogy megmenthetik.

— *Elfogott szédelgőcsalád.* Mohácson, mint annak idején megirtuk, a mult héten nagy feltünést keltett *Vukajlovics* Milán vendéglősnek és családjának a megszökése. Vukajlovics nagyobb összegek erejéig kárositotta meg ösmerőseit és a vele összeköttetésben álló kereskedőket. Igy a többek közt egy butorkereskedőnél a szökés előtt való napon butorokat rendelt, hogy azokat is magával vihesse. Ez az utolsó csalása azonban nem sikerült. Mint nekünk táviratozzák, a szökevény családot ma Eszék mellett elfogták, a kereskedőktől kicsalt tárgyakat azonban nem találták meg nálok.

— **Tizezer forint öt dalért.** A londoni «Albert Hallban» mintegy távirat jelenti, tegnap olyan hangverseny volt, a mely kiváló helyet érdemel — a hangverseny-tiszteletdijak történelmében. A «great-attraction» *Patti* Adelina volt, a kinek meghallgatására nyolczezer főnyi közönség gyült össze az óriási helyiségben. A hangversenyen sok nagynevü müvész és müvésznő müködött közre, de általában amolyan sablon hangverseny volt, obligát tapsokkal és megismétlésekkel. A mi emlitésre méltó, az: hogy Patti Adelina öt kis dalocska elénekléseért nyolczszáz font sterlinget, azaz tizezer forintot kapott, ezen az estén. A dalok annyira rövidek voltak, hogy, mint azt egy gyorsszámoló azonnal kiszámitotta, minden egyes kottára tizennyolcz forint esett.

— **A főváros betegei.** A mult héten a főváros közkórházaiban a betegforgalom a következő volt: A Szent-Rókus kórházban régi beteg visszamaradt 1023, ujat felvettek 376-ot, elbocsátottak 401-et, ápolás alatt maradt 998. Az uj kórházban régi beteg maradt 825, ujat felvettek 266-ot, elbocsátottak 250-et, ápolás alatt áll 841. A szent János-kórházban régi beteg maradt 246, ujat felvettek 75-öt, elbocsátottak 73-at, ápolás alatt áll 248. Összes állapot: régi beteg visszamaradt 2094, ujat felvettek 717-et, elbocsátottak 724-et, ápolás alatt áll 2087 beteg.

— **«Nincs menyország, se pokol.»** Ki ne ismerné ezt a jókedvü, bohó nótát, a mely igy kezdődik, «Nincs menyország, se pokol» s a melyet különösen két év előtt országszerte énekeltek a jókedvü, borozgató társaságok. Ez a nóta mostanában hétről-hétre nagy megtiszteltetésben részesül, mert ujabb időben a — *templomokban is hangzik.* A nóta ugy került a templomba, hogy *Flódung* József jezsuita páter és «missziónárius» a vidéken körutat tesz, ugynevezett missziókat rendez és egy-egy szónoklatot tart a *dogmába ütköző népdalok* ellen. A főtisztelendő ur beszédében felsorolja a «gyalázatos» nótákat s mindegyiknek elmondja — rossz nyelvek szerint elénekli — az első sorát. Végül kijelenti, hogy a ki ezeket a nótákat akár józanan, akár ittasan elénekli, halálos bünt követ el. A jó nép persze rettenetesen csodálkozik, mikor hallja, hogy ez vagy az a nóta a «dogmába ütközik», de egyik-másik vidéki templomban már valóságos botrány támadt, mert amikor *Flódung* atya elmondta, hogy: «Nincs menyország, se pokol», akadtak, akik utána énekelték, hogy: «Még a pap is udvarol», a miből aztán nem a templomba való jelenetek fejlődtek ki. A jezsuita atya különben most «közimákat» is rendez a hithü főrendekért s határozottan kijelenti, hogy a Wekerle-kabinet minden tagja elkárhozik, mert a nóta ellenére is, a liberálisok részére csak menyország nincs, de *van* pokol.

— *«Caligula.»* Németországban most nagy feltünést kelt egy történeti tanulmány, melynek ártatlan czime: «Caligula, tanulmány a római caesarok önimádásáról.» A könyvnek vagyis inkább vékony füzetkének szerzője *Quidde* müncheni történeti tanár. A füzetkét, mikor megjelent, kezdetben senki sem méltatta nagyobb figyelemre; olyan tanulmányfélének nézték, a milyet Németországban a római császárokról tuczatszámra irtak. Csak a Kreuzzeitungnak jutot eszébe ebben a könyvben mélyebb czélzatokat találni s *Caligulában II. Vilmos császárra ösmerni rá.* Alig hogy a junker lap erről a felfedezéséről hozzája méltó felháborodással megemlékezett, a müncheni professzor könyvét ugy szétkapkodták, hogy egyik uj kiadást a másik után kell a könyvpiaczra vetni. A sajtóban pedig dühös vita indult meg a felett, hogy «Caligula» a német császárt ábrázolja-e vagy sem. Maga a szerző, ki mosolyogva vágja zsebre a könyve után befolyó nagy összegeket, mélyen hallgat. A világ minden kincséért sem árulná el, hogy melyik Caligulát értette: a rómait vagy pedig a németet?

— **A király a brucki táborban.** A királyt, mint egy magyaróvári távirat jelenti, e hó 22-én reggel 6 órakor Bruckba várják tábori szemlére. A határállomáson ifjabb gróf *Pálffy-Daun* Vilmos Mosony vármegye főispánja fogadja a királyt. A főispán már tegnap reggel Bruckba utazott, hogy személyesen meggyőződjék, hogy pontosan végrehajtották-e intézkedéseit.

— *Méregkeverő orvos.* A newyorki esküdtszék kétheti tárgyalás után vétkesnek mondta ki dr. *Meyer* Henrik orvost a másodfoku gyilkosság büntettében. Meyerre, a kinek rémtetteiről annak idején részletesen megemlékeztünk, rábizonyult az a vád, hogy több rokonát megmérgezte, hogy utánok a biztositási összeget fölvegye, tehát ugyanaz volt gaztette, mint Joniaux asszonynak Antwerpenben. Bizonyosnak tartják, hogy a méregkeverő orvost az esküdtszék verdiktje alapján halálra itélik.

— **Leégett falu.** Nagy tüz pusztitott tegnapelőtt dél tájban *Miszlóka* faluban, Kassa mellett. A lángok a nagy szélvészben rohamosan tovaterjedtek, ugy hogy csakhamar egész házsorok álltak lángokban. A szorgalmas tót nép a váratlan csapás folytán szánandó helyzetbe került, mert nagyon sokan egész élelmöket és vagyonukat vesztették el. Hat ház és a katholikus templom kivételével az egész község elpusztult.

— **Vonatkisiklás.** Tegnap délután hat órakor — mint nekünk táviratozzák — a miskolczi pályaudvaron a Budapestre indult 401. számu gyorsvonat kisiklott. A kisiklást az okozta, hogy a váltónál a vonatba bekapcsolt rémhosszu étkezőkocsi kiugrott a vágányból. A vonaton levő utasok, kik között *Miklós* Ödön államtitkár és *Gerlóczy* Károly budapesti polgármester is volt, az első pillanatban nagyon megrémültek, de csakhamar magukhoz tértek, mikor látták, hogy az utasokban semmi kár sem történt. A kisiklott vonat megrongált két vágánypárt s ez által elzárta az ugyanakkor a Budapestről és Kassáról berobogó vonatok utját. Az állomásfőnök nyugodt és gyors intézkedéseivel ebben az általános zavarban csakhamar helyreállitotta a rendet és csekély késés után a három megrekedt vonat gyors egymásutánban folytathatta utját. A kisiklott vonat egyik kocsijának eltörött a tengelye, három sin pedig kettétörött. Az éjjeli vonatok a helyreállitott vágányokon fennakadás nélkül közlekedhettek.

— **Kitüntetés.** A király — mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, *Valentin* István budapesti aranyverősegédnek, sok évi becsületes és kitartó munkálkodása elismeréseül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A keleti tanfolyam hallgatói Bukarestben.** A budapesti keleti tanfolyam tanulói Bukaresttel fejezték be keleti tanulmányutjokat. Ez utóbbi helyen a kormányférfiak gondoskodtak arról, hogy a kirándulók minden tekintetben értékesithessék idejöket. A vonatnál *Negri* közoktatásügyi államtitkár és *Genovics* a keresk. muzeum képviselője várták a társaságot. A hallgatók Genovics társaságában sorra nézték a gyárakat, mig a tanárokat Negri, továbbá a liga feje, *Urechia* volt miniszter és *Istrati* egyetemi rektor kalauzolták. A bukaresti «Vointa Nationale» a kereskedelmi iskolai tanulóknak Bukarestben való fogadtatásához a következő megjegyzést füzi: «Mig a románokat Magyarországon elnyomják, üldözik és fogságba hurczolják, és sem biztosságot, sem nyugalmat nem találnak, azalatt a magyarokat Romániában ünnepélyesen fogadják és drága vendégek gyanánt dusan megvendégelik.»

— **Két testvér tüzhalála.** Fürth, bajorországi városban tegnap nagy tüz pusztitott s több lakóházat elhamvasztott. Egy bérházban két nővér benrekedt a lángok közt s a tüzoltók csak megszenesedett holttestöket tudták kimenteni a zsarátnok alól.

— **Vihar egy tavon.** A mult csütörtökön a Michigan-tavon és nyugati partján olyan óriási vihar dühöngött, a milyenre a legvénebb lakosok sem emlékeznek. Sok hajó elveszett a szélvészben, mely több házat is romba döntött. A viharnak tiz emberélet esett áldozatul.

— **Elfogott rablóvezérek.** A napokban két hirhedt rablóvezért fogtak el a romániai csendőrök. *Sdvelea* és *Cimpeneriu* rablóvezérek már hosszu idő óta nyugtalanitották Bukarest környékének a lakosságát és vakmerő rablásaikkal mozgásba hozták az egész román csendőrséget. A két rablóvezért, mint egy távirat jelenti, a napokban egy fényes nappal elkövetett rablás közben elfogták.

Rövid hirek. *Bécsben* egy Komrowski Ferencz nevü tizennégy éves fiut egy ismeretlen férfi az utczán oly erővel ütött arczul, hogy a szerencsétlen gyermek azonnal meghalt. A rendőrség nyomozza az ismeretlen tettest.

—

= **Ismeretlen öngyilkos.** Ma reggel 7 órakor a bombatéri hajóról egy ismeretlen, jobb osztályhoz tartozó férfi a Dunába ugrott. A közeli hajósok nyomban utána eveztek, s a vizből kihuzták, de mire a partra értek, halott volt. Beszállitották a törvényszéki orvostani intézetbe.

= **Összeégett fiucska.** *Lampl* Kálmán 9 éves tanuló tegnap este egy félreeső helyre ment égő gyertyával kezében. E közben a gyertya ruházatát lángba boritotta s mire a szerencsétlenről ruházatát letépték, sulyos égési sebekkel volt boritva. Beszállitották a Rókus-kórházba.

= **Kifogott holttest.** Ma délelőtt a Ferencz József-rakparton a 19. sz. ház irányában egy ismeretlen 36 év körüli középtermetü szőke haju és szakállu férfi holttestét fogták ki a Dunából. Sötét nadrág és kabát volt rajta, melynek zsebében öt tót levelet találtak *Varrach* János, sziv-utcza 10. ajtó 7. aláirással. A fehérnemüjében V. J. betük vannak, a mi a holttest azonosságát bizonyitja. Mind az öt levél valami *Pauliny* Annához van czimezve. A holttest négy napig lehetett a vizben s már félig feloszlásnak indult. Beszállitották a törvényszéki orvostani intézetbe.

Mikor vénülünk meg?

Ki ne ismerné azt a jóizü anekdotát, a mely egy fehér haju, de fiatalosan üde, pirosarczu, illusztris nagymamáról maradt ránk? Unokái kérdezték, hogy mikor öreg az ember? Mikor öregszik meg az asszony? A nagymama pedig indignálódva felelte: mit tudom én, kérdezzetek meg egy vén asszonyt. Es a nagymama *hetven éves* volt.

Mikor vénülünk hát meg?

Mióta csak állami életet élünk (és ennek jó ideje már), államférfit, törvényhozót, de legkivált az orvost mindig élénken érdekelte e kérdés; mikor nevezhető az ember öregnek s melyik az az időpont, a mivel bekövetkezik az öregségi átalakulás.

Aristoteles, Xenophon, Plinius, Cicero mind foglalkoztak már ezzel. De mi ne bántsuk őket. Ne különösen a rómaiakat, ők politikai tekintetből tolták ki jó messzire az élet első, erőteljes korának meghatározását. 45 évéig férfi, a férfi, azontul öreg. Persze kellett katona és adóköteles polgár. De nem egyszer tulléptek ezt is, hisz a hires hadvezért, Cincinnatust 60 évvel vitték az állam szolgálatába.

— A zsoltárköltő 70 évet mond az emberi élet végső határának. S ennek van is jogosultsága. Maga a nagynevü tudós *Buffon* is ezt veszi föl. Olyanformán, hogy ennek a feléig, azaz 35 évig gyarapodunk s ettől kezdve megyünk lefelé.

Tapasztalataink azonban megczáfolják némileg a tudóst. Mert a fejlődés befejezte, a mi a tudós szerint 35 évvel következnék be, — nem annyit jelent, hogy eddig fölfelé jöttünk, — most le a lejtőn.

Már a 24—25-ik életévtől nem megyünk előre. Csontvázunk megszilárdulásán kivül, ekkor már minden be van fejezve rajtunk. És ettől fogva épen a 35—40-ik évig az a szaka következik életünknek, a mi a «solstitiumnak» felel meg. A test háztartásának budgetjében egyensulyban van a kiadás a bevétellel. Az ember valamennyi életfunkcziója gyengületlen erélylyel müködik. Ekkor vagyunk erőnk teljes birtokában.

Ez a viruló férfikor.

A 40-ik életévtől kezdve, a mi Nagel szerint az «első öregkor», vagy Geist szavaival élve «a második férfikor», semmi behatóbb változást nem tapasztalhatunk, a lélekzési képesség csökkenésén kivül, egész az 50-ik évig. Ekkor azonban kezd a testmagasság fogyni. *Kisebb lesz az ember. Quetelet* szerint e kisebbedés a legmagasabb korban 6—7 cmt.-t tehet. A 60—65. évvel kezdődik a késői öregség, a mikor jelentékenyen megcsökken a lélekzés, fogy a testsuly, minek apadása a 80-ik évvel 7—8 kgrammra tehető. És ezután a 80-ik évvel, még egy utolsó fejezete következik az életnek, mikor az öregségi marasmus, a kifáradás vesz erőt az emberen.

Pesze. Ez nem mindig van igy. A hány ember, annyiféle módon huzódik a szál a párkák orsójáról. Rövidebb, hosszabb a pálya. Czélt mindnyájunknak csak az elgyengülés szab.

A «longaevitas,» «praecocitas», ezzel a két névvel jelzi az orvostudomány azt a két jelenséget, mely tul a rendes időn, vagy innen azon fejezi be az ember életét.

Egyik ép oly természetellenes, mint a másik.

Anyakönyvek és más hiteles okiratok bizonyitanak a mellett, hogy a hosszu életüség (longaevitas) értve alatta 120—130 évet, nem mese. De viszont épen korunk az, mely szomorun tanuskodik a gyorsan élés (praecocitas) adatairól, mik szerint 20 évvel ősz már a haj, gyenge a szervezet.

Férfiak ritkábban érnek magas kort, mint a nő.

Van példa a 94-ik évben történt harmadik házasságra. A 108-ik évében elhalt Krasiowo Margit volt ez, ki 102 éves férjjel három gyermeknek adott még életet.

Egyszerü, egyforma életmód, szegényes növényi táplálkozás, az intelligenczia alacsony foka, zavartalan kedélynyugalom, északi klima és hegyvikék előmozditják a longaevitást. A legtöbb e kétes szerencse részesei közül egy vagy több izben volt házas.

Hazánk nemzetiségei közül leghosszabb életüek a többnyire hegyek közt lakó, sokat koplaló, örök semmittevésben élő oláhok. 100 éves kor nem ritkaság köztük. Leginkább növényi eledellel élnek és a növényevő állatoknak megfelelőleg igen szaporák is.

A pálya hossza más-más ugyan minden teremtménynél, de mathematikai viszony áll fenn a közt és a növekvés, valamint a testnagyság között s az öreg korral az individuumok legtöbbjének mindenesetre átléphetlen határ van kiszabva.

Az öregkor általános jellege az elföldesedés, a lefogyás.

Lassudik a szövetek táplálkozása és megujitása: az anyagcsere. Az összes szervek — kivéve a szivet és a vesét, — megfogynak nagyságukban és sulyukba. Fölös mennyiségben lép föl a zsir, és mértéken tul megterheli a beleket, kiszoritja az izmokat és eltörli a természetes, szép körvonalakat. A csontok speczificze könnyebbek, porhanyóbbak. E csontfogyás a belekben való gázfölhalmozódás, s általában a plasztikus részek fogyatkozása, olykor annyira leszállitják a testsulyt, hogy ily egyének a vizben le nem merülnek. E fizikai tény otromba nemtudása volt az oka, hogy a középkorban oly nők, kik elég szerencsétlenek voltak, hogy boszorkánypör alá kerüljenek, a vizpróba alá vettetve, a nyomorult babonának áldozatul estek.

De nem szükségképen következnek e változások egy csapásra. Örökölt, vagy szerzett hajlamok előbb meghozhatják; máskor évtizedekig késhetnek. És nem is minden müködés enerzsiája csappan meg, sőt ezek némelyike a legvégső öregségig megmarad. Ilyen a többek közt a szellemi erő.

Nem lesz tán fölösleges még egy szó az ugynevezett «klimaterikus» esztendőkről.

A 80-ik életév után áll be az élet végső fejezete. Ekkor kezdődik a természetes kiaszás, a marazmus. Az addig lépcsőzetesen meghaladt fejlődési esztendők száma meglehetősen osztható 7-tel. Ez adta az «anni climacterici» — a klimakterikus évek felállitására az alkalmat. A legfontosabbak egyike volt pl. az asszonyokra nézve a 49-ik év. — A miért-jét ők tudják. Ha olykor a véletlenben nyilatkozik az igazság. — ám legyen — lehet ez is igaz.

És most revenons á nos moutons. Mikor öregedünk meg? A férfi negyven, a nő harminczötödik évével lép az első öregkorba. — A férfira nézve az aggkor első lépcsője a 60, a nőre az 50-ik év. A miután rendszerint kis idő van már csak, a melynek lejártával mindannyian lefizetjük adónkat a természetnek.

És ez a sablon, a mi fölött mosolyog az ezüst fürtü, piros arczu nagymama, a mit komor lemondással néz a husz éves vén ember.

Az egyik ifju szivvel, ősz hajjal, a másik kiélt, korán tönkretett testtel, lélekkel keresi, mi az élet határa, czélja.

Az orvosi tudomány meghatározta, a tapasztalat bebizonyitotta, mikor öregszik meg az ember.

Van még egy régi terminologia: öreg az, a ki meg van érve a halálra.

«Media vitae in morte sumus.»

Dr. B—n.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A szinészek menedékházának megnyitása.** A szinészmenedékház ünnepélyes megnyitása junius 2-án lesz Nagy-Surányban. A közönség a megnyitásra junius 2-án reggel 8 órakor indul a nyugoti pályaudvarból. Nagy-Surányba 10 órakor érkeznek, a hol az elszállásolás után reggeli 12 órakor a szinházban hangverseny lesz. Délután 4 órakor diszebéd este 7 órakor pedig diszelődás, mely alkalommal a «*Parlagi Jancsi*» kerül szinre *Küry* Klárával vagy *Komáromy* Mariskával, valamint K. *Hegyessy* Marival, aki Széppatakiné szerepét játsza. Másnap, junius 3-án diszelőadásul a *Rokkant huszárt* adják *Küry* Klárával. A megnyitáson a belügyminiszterium is képviselteti magát.

—

SPORT.

— **Az osztrák Derbyben,** mely vasárnap, e hó 27-én kerül döntésre a freudenaui gyepen, mint értesülünk, a következők fognak startolni: *Allegresse* (Adams), *Douglas* (Smith), *Perle d'or* (Bowman), *Magus* (Wallace), *Lustkandl* (Vinall), *Adonis* (Frank Sharpe), *Kozma* (S. Bulford), *Superabo* (Ibbet) és talán *Nem marad* (Huxtable). Az 50.000 forintos dijra a napokban még hosszasabban visszatérünk addig, is, előzetes prognostik gyanánt e triót adjuk:

Lustkandl — Perle d'or — Kozma.

— **Vivó mérkőzés.** A budapesti vivóiskolák mesterei együttesen mutatták be tanitási módszereiket tegnap a «Magyar athletikai klub» által a «Nemzeti lovardá»-ban rendezett nyilvános mérkőzésen. A jury tagjai voltak: idősb Keresztessy József, Kisbaári Kiss Ferencz és Martinengó Nándor. Összesen 24 pár mérkőzött. A mérkőzők magatartása ugy a támadásnál és védelemnél nagyon ügyes volt és becsületére vált mestereiknek. Legszebb és legérdekesebb volt a gróf *Vay* Lajos s *Halász* Zsiga fővárosi vivómesterek mérkőzése. Először iskolai vivást mutattak be, de azután plastront öltve meglepő ügyességet fejtettek ki mindketten, kivált az ötödik összecsapásnál, a mikor Halász erősen szoritotta Vayt, a ki mesteri ügyességgel vágta ki magát. A közönség szünni nem akaró tapssal jutalmazta a mestert. Kardvivásban legügyesebbnek bizonyultak *Balog* Bódog és *Fery* Oszkár, a kik a Magyar Athletikai Club legjobb vivói, rapier-vivásban *Donhoffer* Szilárd (Vay iskolájából), ökölvivásban dr. *Porteleky* László és *Tatich* Péter. E mérkőzés csak előiskolája volta millenniumkor tartandó nagy nemzetközi versenynek, de a közönségnek csak most nyilt először alkalma ily nagyobbszabásu mérkőzést láthatni, mert eddig még nem rendeztek nálunk ilyet.

—

Lóversenyek Budapesten.

— VIII. nap. —

A városligeti pályán ma küzdöttek utoljára a négylábu korifeusok, holnapután már a császárváros gyepén folytatják harczaikat.

Az utolsó napnak sem kedvezett az idő, Jupiter Pluvius ma is megeresztette a futamok alatt csatornáit, mi némileg megrontotta a tavaszi meeting méltó befejezését. Közönség, a kedvezőtlen idő daczára is, nagy számmal volt künn s a nagy tribün északi sarka ma is pompázott, hol az arisztokráczia nőtagjai voltak számosan — előköpönyegben.

A mi magát a sportot illeti, elmondhatjuk, hogy valamennyi futamban a leginkább favorizált ló aratott győzelmet. Okát ennek — ha nem is egészen — abban kereshetjük, hogy a startok mindegyik itemben az első kisérletre sikerültek.

A *zárhandicap* volt a nap főszáma, melynek 6000 koronás dijáért nyolcz telivért nyergeltek fel. A futamot *Tränkel* Arthur százados *Csákó*-ja nyerte, Peasnall jockey higgadt lovaglása alatt. A verseny lefutása különben ugyanazt a képet nyujtotta, mint a mult évben, mikor a *Kincsem* istálló *Forrása* megszaladt kis sulyával a mezőnytől. Igy tett ma Csákó is.

A többi futamok lefolyása a következő:

I. *Nákó* dij: 100 arany és ostor 2437 m. Gr. *Eszterházy* Miklós 4é. s. k. *Nem szabad* (lov. gr. Schenk kap.) nyakhosszal első, *Rison* (Horthy kap.) második, öt hosszal *Coppélia* (Rohonczy L.) harmadik, azután Wittmann, Juczi, Zweifel, Elza. Totalizatőr 5 : 9. Helyre I. 25 : 32, II. 25 : 35.

II. *Welter handicap.* 2000 korona, 1400 m. mr. C. Wood 3é. sm. *Fenegyerek* II. (Adams) könnyen $1^1/_2$ hosszal első, Nábob (Brown) második, fejhosszal Kupa (Schmith) harmadik, aztán Toro, Pádár, Pirát, Couleur, Marion. — Totalizatőr: 5 : 20. Helyrefogadások: I. 25 : 63. II. 25 : 118.

III. *Zárhandicap.* 7000 kor. 2000 m. Tränkel Athur száz. 3é. pm. *Csákó* (Peamall) igen könnyen két hosszal első, Märchen (S. Bulford) és Ashford (Smith) holtversenyben érkeztek be, aztán Mireváló, Icicle, Szélvész, Lelény, Volosca. Totalizatőr: 5 23. Helyrefogadások: I. 25 : 44. II. 67 : 44.

IV. *Eladóverseny.* 2000 korona, 1300 m. Capt. Mill (Krausz Lajos) 3é pm. *Bolond* (Hesp) könnyen $^1/_2$ hosszal első, Váratlan (S. Bucford) második, Baronin (Vinall) egy hosszal harmadik, aztán Méltó-

ságos ur, Kupa. Totalizatőr: 5 : 10. Helyrefogadások: I. 25 : 36. II. 25 : 53.

V. *Nyeretlenek dija.* 2000 korona, 1800 méter. Gróf Apponyi Antal 3é sk. *Coalition* (Brown) könnyen nyakhosszal első, Hindoo (Adams) második, két hosszal Gavotte (Vallace) harmadik, aztán Tritsch-Tratsch II., Délczeg, Prokátor. Totalizatőr 5 : 83. Helyrefogadások I. 25 : 232. II. 25 : 80.

VI. *Ruperra-dij.* 4000 korona, 950 méter. Capt. Violet (Frohner János) s. m. *Páratlan* (Carlyle) igen könnyen 1 hosszal első, a későn hozott Unser Graf (Vinall) második, Barberry (Wallace) négy hosszal harmadik, aztán Hugom, Törös. Totalizatőr 5 : 13. Helyrefogadások I. 25 : 37, II. 25 : 40.

VII. *Eladó-verseny.* 2000 korona, 950 méter. Gr. Wenckheim Dénes s. m. *Bulgar-Ceres II.* (Adams) könnyen 3 hosszal első, Szikra (Peasnall) második, két hosszal Thema (Smith) harmadik, aztán Máli, Tea Rose, Mutual, Chitty. Totalizatőr 5 : 12. Helyrefogadások I. 25 : 38. II. 25 : 48.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— Ingatlanok forgalma a fővárosban. A lefolyt héten átiratás alá kerültek, u. m.: *a budai oldalon:* Lebhardt Károlyné III. ker. ürömi-utcza 54. sz. háznak része kk. Lebhardt testvérekre, özv. Harrer Anna I. ker. Orbánhegyen 7428. sz. háza 5500 frtért Stettner Gézára, Sadlacsek János és neje I. ker. városmajor-utcza 18. sz. háza 5201 frtért Zboray Bélára, Reutter Nándor I. ker. Attila-utcza 516—18. sz. háza 6160 frtért Reichard Nep. Jánosra, Legányi Frigyesné III. ker. vörösvári-utcza 29. sz. háza 3300 frtért Seif Mihály és nejére, Bruckner testv. I. k. kuruczlesi dülőben 6302 sz. telke 869 frtért dr. Bató Henrikre, Pulanter Antónia I. ker. kutvölgyben 6756 sz. háza 7000 frtért Wirker József és Rezsőre, Millacher József I. ker. kuruczlesi dülőben 6409—11. sz. teleknek része 300 frtért Walter Józsefnére, ugyanannak I. ker. ugyanott 5024, 6409—11 b. sz. teleknek része 1500 frtért Hoffmann Lipótné és társaira, Miskolay László és neje II. ker. török-utcza 14. sz. háza 6000 frtért főv. közmunka tanácsra, özv. Zinki Mátyásné III. ker. daru-utcza 8. sz. háza 2600 frtért Auffenberg Jánosnéra, Poldini Ede és neje I. ker. Gellérthegyen 1094. sz. háza 44.892 frtért Sajó Ernő és nejére, Katlitzki Gusztávné III. ker. kilátás-utcza 6. sz. telke 1000 frtért Simon János és nejére, Demisich Antalné I. ker. Gellérthegyen 10774. sz. telke 3272 frtért Szirmai Antalra, Szepessy Sándor és neje I. ker. Istenhegyen 7295. sz. háza 27.000 frtért Hán Károlyra, Gräfl Jakabné I. ker. virányosi dülőben 6647—48. sz. telke ifj. Gräfl Jakabra, Bauer Ferencz III. ker. Majláth-utcza 32. sz. háza Sauer Györgynére, Thaler testvérek III. ker. pacsirta utcza 23. sz. háznak egy nyolczad része 600 frtért Thaler Annára, Schutz György III. ker. pacsirta-utcza 84. sz. háza 4500 frtért Nyers Ferenczre, Lataschinszky Katalin I. ker. Madárhegyen 8921. sz. telke 200 frtért Braun Jakab és nejére, Krausz Adolf és neje I. ker. kutvölgyben 6752. sz. telke 2900 frtért Friedmann Adolf és nejére, Novák Sándor és neje I. kerület Gellérthegyen 43. sz. háza 22.000 forintért a fővárosi közmunkatanácsra, özv. Brückner Antalné II. kerület Peterhegyen 8980. számu telke 350 forintért Konrád József és nejére, Moltérer testvérek I. ker. kuruczlesi-dülőben 6248—51. számu háza 18700 frtért Schönfeld Miksa és társára. *A pesti oldalon:* A kir. kincstár VIII. kerület nap-utcza 7. sz. háza 8241 frtért Zsidy Mihály és nejére és Zsidy József és nejére, özv. Gegus Sámuelné és társai IV. kerület esküter 7. számu háza 60000 frtért a főv. közmunka tanácsra, Schoenberg Kálmán és társai VI. kerület Andrássy ut 77. sz. háznak kétharmad része 122,333 frtért özv. Leitner Mórné és társára, Stucklik Ferencz VI. ker. lóportári dülőben 1750 sz. háza 9000 frtért Schleisz Mihályra, Karger Gáborné X. ker. Óhegyen 8469 sz. telke 17.000 frtért Kanidáki Jánosra, Politzer Gusztáv VI. ker. epreskert-utcza 3301 sz. háza 23.650 frtért Weisz Fülöp és nejére, özv. Aupek Istvánné VII. ker. alsó-rákoson 1950—63. sz. telkei 9000 frtért Hirschl Gáborra, Téry Sándor VIII. ker. Röck Szilárd-utcza 18. sz. háza 95.000 frtért Lindenbaum Mórra, Pell testvérek VIII. ker. nagy-templom utcza 14. sz. háza 7000 frtért özv. Pell Miklósnéra, Müller Vilmos VIII. kerület práter-utcza 70. sz. háza 25.000 frtért Budapest főváros közönségére, Geiger és Wittenberg VII. ker. alsó-rákoson 1959—63. sz. telke 6000 frtért Gaiger Lászlóra, Horváth Lőrincz része X. ker. óhegyen 8254. sz. 230 frtért Kozalik Lajosnéra, Lafrankó testvérek V. ker. Lipót-körut 1275—76. sz. telke 49.363 frtért Roheim Károly és fiaira, Verebélyi Nándor VII. ker. kis zuglóban 2317. számu telke 4000 frtért Herczeg Zsigmondra, Frank Ármin VII. ker. nyár utcza 28. sz. háza 4300 frtért Burger Jánosra, Rózsa Mihály VIII. ker. Kisfaludy-utcza 2. sz. háznak fele része Rózsa Mihálynéra, Klosz Florián VII. ker. alsó rákoson 1978—82. sz. telke 5000 frtért Csávolszky Lajosra.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— Az országos nőképző-egyesület tegnap délelőtt tartotta évi rendes közgyülését gróf *Teleki* Sándorné elnöklete alatt. A közgyülésnek egész ünnepies szine volt, amennyiben azon nagyszámu és előkelő hölgyközönség volt jelen. Gróf Telekiné mint elnöknő megnyitóbeszédében lelkes szavakkal emlékezett meg az egyesület jelenleg betegeskedő elnökéről, özv. *Veres* Pálnéról, kivánva néki a mielőbbi javulást. Ezután az egyesület pénztárnoka felolvasta évi jelentését, mely szerint az egylet vagyona jelenleg 206,062 forint 09 kr. Végül *Csiky* Kálmánné lendületes beszédben mondott köszönetet buzgó működéséért az igazgatóságnak, továbbá az egyesület iránt szives pártfogásáért a főváros tanácsának, a nagy közönségnek és a sajtónak. Ezután az elnöknő éljenzése mellett, a diszes közgyülés véget ért.

— A X. kerületi társaskör május hó 31-ikén, este 8 órakor a kör nyári helyiségében (Városliget, Klemens-féle vendéglő) tánczczal összekötött társasestélyt rendez.

— Régi magyar dalok előadása. *A magyarországi etnográfiai társaság* tegnap, vasárnap, tartott ülésének tárgyaiul *Káldy* Gyula rendkivül érdekes sorozatát mutatta be a régi magyar katona-, tábori, és harczi daloknak és verbunkosoknak. Az előadás az akadémia disztermében folyt le, nagyszámu és kiváló nőkből álló közönség jelenlétében. Az előadások művészi értékén kivül az is nagyon érdekes volt, hogy hallgatókul a *horvát képviselők* is megjelentek, a kiket a közönség jövetelükkor és eltávozásukkor rokonszenvesen megéljenezett. Az ülést a néprajzi társaság részéről dr. *Hermann* Antal nyitotta meg. Utána *Káldy* Gyula ült a fölolvasó asztalhoz, és rövid, de érdekes és jellemző vonásokban ösmertette a müsorába fölvett 1716-tól 1814-ig keletkezett magyar dalok eredetét és történetét. A fölolvasás végeztével előadták az egyes dalokat.

Az előadásban, mint magánénekesek, résztvettek: *Komáromi* Mariska, a népszinház tagja és *Wolch* Vilmos. Közreműködtek továbbá az operaház dalkarának tagjai s a magyar zeneiskola tanárainak sorából többen. A zongorán *Káldyn* kivül *Kuliffay* Izabella és *Major* J. Gyula játszottak, a czimbalmon *Maerle* Imra, a magyar zeneiskola tanitványa, a hegedükön *Faludy* Károly és *Waldmann* Albert, a gordonkán *Wilmouth* Bódog, a mély hegedün *Jaulus* Béla, a tárogatón *Maier* A., a nagybőgőn *Tintner* Berthold, az opera zenekarának tagjai játszottak. Minden egyes dalt, a melyet a fönntebbi névsorban foglalt kitünő művészi erők adtak elő, kitörő lelkesedéssel és szünni nem akaró éljenzéssel, tapssal fogadott a közönség. Különösen *Komáromi* Mariska ragadta el a hallgatóságot, nemcsak művészi énekével, a melylyel teljes érvényre emelte az egyszerüségükben bájos régi dalokat, hanem kedves, vidám humorával, a melylyel egyik-másik tréfás dalt előadta. Ilyen volt főleg a *gunydal a francia gallusra* (kakasra), a melynek utolsó szakasza igy hangzik:

A nap kerül,
Hajnal derül,
De sugári élesek;
Megvakulnak
A bagolynak
Szemei, mert élesek.
De még véres torkát nyitja
A Mars rikkass madara,
Bálámot szólni tanitja,
Terk' alatt nőtt szamara.

Élénk jókedvre hangolta Komáromi Mariska a hallgatóságot még az 1809. évből való «Sárga csizmás Miska nótája» dallal, a melynek tréfás versett szeretetreméltó, pajzán humorral adta elő, valamint nagy tetszést aratott azzal is, a melynek szövege igy kezdődik:

«Mars! Siess hazámba vissza kis seregem!
Ez a magyar klima nekem nem, nem egem.»

Walch Vilmos több régi dalt adott elő, kellemesen csengő bariton hangján. Ezek egyik legszebbje a «Napoleon Bécsben» czimü, 1805-ből. Ennek a szövege a következő:

Mi hir Napoleonról?
Dobszó Ausztriából:
Határin átrontott,
Bécsbe és behajtott
Királyunk várába
Fényes udvarába
Sátort huzott.
Rettentő hadával
Nappal, éjjel,
Jött, mint a fergeteg,
Szerte széjjel
Mindent, a mit talált
Beborított.

Épen a mikor erre a dalra került a sor, léptek be a terembe néhányan a horvát képviselők közül. Megérkezésök előre be volt jelentve s a számukra két sor támlásszéket tartottak fenn az előadó-emelvény előtt. A közönség hosszantartó éljenzéssel és tapssal fogadta a horvát képviselőket, a kiket láthatólag kellemesen érintett a rokonszenv emez őszinte nyilvánulása. A vendégek a fönntebb emlitett dalt s Komáromi Mariska egy előadását hallgatták végig, s aztán ismét a közönség zajos éljenzése közben — a mit ők zsiviózással és kalaplengetéssel viszonoztak — távoztak el. Az előadások sorozata délutáni $^{3}/_{4}$1 órakor ért véget s a közönség mindvégig helyén maradt s a szerzett müélvezetért éljenzésekben és tapsokban nyilvánitott köszönetet Káldy Gyulának és az előadó művészeknek.

A Petőfi-társaság fölolvasó ülése.

Lassankint a tudományos és művészvilágban is megkezdődik a holt szezón. A közönség, mely télen oly lelkesen érdeklődött a különböző előadások és fölolvasások iránt, most már csak gyér számban keresi fel a fülledt levegőjü termeket, s a mindenféle egyletek és társaságok ilyen tájban kezdik meg nyári szünetüket.

Ma volt kapuzárás a Petőfi-társaságban is. A méltán kedvelt szépirodalmi intézet ma tartotta utolsó ülését a nyári szünet előtt s az akadémia heti ülésterme ebből az alkalomból is megtelt szépszámu, különösen hölgyekből álló közönséggel.

Mielőtt a tárgysorozatot megkezdték volna, *Komócsy* József alelnök fájdalommal jelentette be, hogy báró *Vay* Miklós, a társaság alapitó tagja, a ki, mint minden közügyet, ugy az irodalmat is egész érdeklődéssel kisérte, elhalálozott. Inditványára elhatározták, hogy a megboldogult főur emlékét jegyzőkönyvbe iktatják s a családhoz részvétiratot intéznek.

A fölolvasók sorát *Endrődi* Sándor nyitotta meg, a ki *Szalay* Fruzina vendégnek «Pókháló» czimü költeményét adta elő. A poéma azt a szép gondolatot fejezi ki, hogy valamint a véletlenül szemünkre boruló pókháló elsötétiti látásunk előtt a napsugaras tájat, melyet gyönyörrel néztünk, ugy derült kedélyünket is sokszor tartósan megzavarja valami csekély s gyorsan tünő bánatos gondolat.

Szabóné-Nogáll Janka rendes tag «Tanács» czimü elbeszélését mutatta be. A novellette egy tiszttartó fiatal nejéről szól, a kinek naiv fejecskéje megittasul a modern irók naturálisztikus müveitől. Ő is minden áron szerelmi kalandokról ábrándozik, de rajta veszt, mert a mikor a segédjegyzővel szerelmi vallomást tétet magának, prózai férje rajtakapja s elkergeti a háztól. Az asszonyka nénje tüzre hordatja a regényeket, a bajnak okozóit, s csak Marlitt regényeit hagyja meg unokahugának, ezzel a jó tanácscsal: «Jobb neked a limonádé, mint az abszint.»

A tetszéssel fogadott elbeszélés után *Szász* Gerő szavalta el nagy hatás mellett «Cak az isten tudja...», «Tavasz felé» és «Csere» czimü megkapó, bölcseleti gondolatokban bővelkedő költeményeit.

Ábrányi Emil *Luby* Sándor vendégtől szavalt el két hangulatos költeményt: «A mi ellen nincs orvosság» és «A bucsuzó fecskékhez» czimmel.

Végül *Sebők* Zsigmondnak egy humoros elbeszélése jutalmazta meg a hallgatóság türelmét. «Margit nagynénje» a czime a jóizü apróságnak, melyet *Rákosi* Viktor olvasott fel. Négy levéllel jellemzi a tizenhároméves, tizenhatéves, huszéves leányszív szerelmi ábrándjait, a melyeket mindig megzavar a pápaszemes, zsörtölődő nagynéni, s mi az eredmény — mire a leány megvénül, mint a negyedik levél mutatja, ugyanolyan Argus-szemü, czivódó nagynéni lesz belőle, mint a milyen a néni egykori fiatalkori szerelmének édes napjait megkeseritette.

Az apróság mindvégig nagy derültségben tartotta a közönséget, a mely az ülés végeztével nagyrészt átvonult az akadémia disztermébe, a hol a történeti hangversenyt hallgatta meg.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Szövetkezeti bünpör. A néhai «Budapesti általános hitelszövetkezet» bünügyében, melynek főczinkosai dr. *Frank* Károly és *Krátky* János még idejekorán külföldre menekültek, a tegnapelőtti végtárgyaláson kihallgatták *Grosz* Jakab, *Braun* Mayer, *Szloboda* György, *Csánya* Sándor és *Menczer* J. Henrik volt szövetkezeti ügynököket, mint bünrészeseket. Valamennyien azzal védekeztek, hogy a kölcsönkérő feleknek megmagyarázták, hogy előbb a szövetkezetbe be kell lépniök. Az itéletet a biróság hétfőn fogja kihirdetni.

A közönség köréből.

Több izben kitüntetett 19377

ESTERHÁZY COGNAC-ot

tisztelt vevőimnek legjobban ajánlom.

WOLF MÁRTON Budapest, I., Apród-utcza 3.

Lápfürdők, aczélforrások.

„Buziás" gyógyfürdő

hasonló a Spaa, Pyrmont, Schwalbach és pyrawarthi aczélforrásokkal, kitünő meleg és hideg **vasaczél-fürdőivel, moor- és ásványfürdőkkel, tükörfürdőivel és uszodával. Hidegviz-gyógyintézet és massage.**

Ivókura

kitünő eredménynyel **vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok, kő- és vesebaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, magtalanság, idegbetegség, bujakór, csuz, köszvény** és **fejfájásoknál** stb. Fürdő-idény: **május—október.** «**Buziás**» gyógyfürdő vasuti állomás: **Temesvár**, vagy **Lugos.** Társaskocsik az állomásnál. Ismertetések kivánatra ingyen.

19422 **Fürdőigazgatóság Buziáson.**

TÁVIRATOK.

Trignac, máj. 20. Minthogy a munkások a társaság feltételeit elfogadták, a sztrájk megszünt. A munkát hétfőn ismét megkezdik.

Róma, május 20. A holnapi nyilvános konzisztórium után, melyben a pápa az uj bibornoknak fejére teszi a süveget, a pápa titkos konzisztóriumot fog tartani, melyben 24 uj püspököt paeconisál s az 1893. évi konzisztórium óta brave utján kinevezett 36 érsek és püspök kinevezését kihirdeti.

Páris, május 20. A «Temps»-nek jelentik Madridból: San-Nazairetől jövő provincziákra vesztegzárt rendeltek el, mert az ottani spanyol konzul koleraszerü megbetegedésekről tett jelentést.

Páris, május 20. A hadügyminiszterium kommimikéje megczáfolja a «Figaro» hirét egy hadtestparancsnoknak az általános lefegyverkezésre vonatkozólag állitólag tett nyilatkozatát illetőleg.

Marseille, május 20. Blanc olajgyárost Oat anarkhista az utczán egy árral jelentékenyen megsebesitette a halántékán. A letartóztatás után Oat kijelentette, hogy meg akarta magát bosszulni a legelső utjába akadó bourgeois-on, mert a polgármestri hivatal megtagadta tőle a segélyezést.

A szerb válság.

Belgrád, május 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *kormány habozását* a mostani válságos helyzetben általánosan gyengeségnek magyarázzák. Elmult éjjel a királyi palotában miniszteri tanácskozás volt, mely csak ma hajnali négy órakor végződött. Beavatott körökben azt mondják, hogy Sándor király határozottan az alkotmány feltétlen felfüggesztése mellett van s erre vonatkozólag tegnap a miniszterek egyikének ellenvetésére igy válaszolt: *„Meguntam az ámitást."* A kormány tagjai között, *Nikolajevics* miniszterelnök személyes elhatározottsága daczára néhányan még visszariadnak a végső lépéstől. A szkupstinai pártok vezérei is intik a kormányt, hogy ne bántsák az alkotmányt. A radikális párt közlönye, az „Odjek" mai czikkében irja: „Ha a kormány meg akarja semmisiteni az alkotmányt, akkor a királylyal együtt viselje is a felelősséget azért, hogy a nemzetet az *elkerülhetetlen polgárháboruba* hajtja."

Belgrád, május 21. A király ma proklamácziót bocsájtott ki, melyben az 1888-diki alkotmányt *felfüggesztette* s az 1869-diki alkotmány reaktiváltatott. A miniszterium megerősittetett. Az államtanács ujra kineveztetett, elnöke *Risztics* Jován volt első regens. A legfőbb törvényszék és az állami számszék ujra alakittatott; amannak elnökévé *Babovics*, emennek elnökévé *Fanovics* György neveztetett ki. (Pest. Corr.)

KÖZGAZDASÁG.

Madrid, május 20. A Spanyolország és Németország közt a kereskedelmi modus vivendi meghosszabbitása iránt folyó tárgyalások megszakitását, itt elkerülhetetlennek tartják. Spanyolország a vámtarifának Németország részéről való alkalmazására azonnal a maximális tarifának Németországgal szemaen való alkalmazásával válaszolna.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= Az ezredéves kiállitás. Székudvarhelyi bizottsága — mint lapunknak irják — e hó 18-án Török Albert elnöklete alatt ülést tartott, mely alkalommal beható megvitatás tárgyává tették azokat a módokat, a melyek segélyével az Udvarhely vármegyei iparosoknak a kiállitáson való minél nagyobb részvételét előmozditani lehetne. A bizottság elhatározta, hogy a vármegye, a város és egyéb hatóságok, továbbá egyes pénzintézetek és egyesületek megkeresével, oly pénzalap teremtéséről gondoskodik, a melyből a kiállitáson résztvenni kivánó tehetségesebb iparosok költségei fedeztessenek. Elhatározta továbbá *Réthy* Dezsőnek azt a javaslatát, hogy az egyes szakmák kisiparosai, együttesen, gyüjteményes kiállitásokat rendezzenek. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a maga részéről oda fog hatni, hogy egyes gazdagabb magánosok, valamint esetleg a hatóságok és intézetek a kiállitani kivánó iparosoknál megrendeléseket eszközöljenek oly czélból, hogy e tárgyak 1896-ban Budapesten bemutattassanak. Végül a bizottság Ugron János alispán elnöklete alatt egy szükebb végrehajtó bizottságot küldött ki, mely megállapitotta a kiállitásban való részvételre felhivandó iparosok jegyzékét.

IPARÜGYEK.

— Az izraelita kézmü és földmivelési egylet tegnap ünnepelte félszázados jubileumát s ezt a kiváló alkalmat azzal tette nevezetessé, hogy megnyitotta uj inas-menhelyét a Damjanich-utcza 48. számu házban. jubiláris diszülést a menedékház udvarán tartották meg. A diszes közönség közt ott láttuk *Lukács* Béla kereskedelmi minisztert *Reiszig* Ede államtitkárral, *Berzeviczy* Albert államtitkárt és *Lipthay* Sándor min. tanácsost a közoktatásügyi és földmivelési miniszterek képviseletében, *Ráth* Károly főpolgármestert, *Márkus* József alpolgármestert, lovag *Falk* Zsigmondot, *Eőry-Farkas* Kálmánt, *Ráth* Károlyt az országos iparegyesület részéről, *Kohner* Zsigmondot, *Schweiger* Mártont, *Deutsch* Sámuelt, megyeri *Krausz* Lajost, *Krammer* Samut, *Tenczer* Pált, *Kohn* Sámuel főrabbit, *Bischitz* Dávidnét és másokat.

Az ünnepet jubileumi hymnusz nyitotta meg, melynek elhangzása után dr. *Neumann* Ármin orsz. képviselő, egyesületi elnök lelkes beszédben üdvözölte az egyesület vendégeit, annál a nagyfontosságu fordulónál, midőn félszázados nemes czélra való törekvés után immár saját hajlékába költözött, hogy innen tanitson dolgozni, munkálkodni, a hazát szeretni és az istent imadni. E hajlék fölavatásával akarta az egyesület megünnepelni félszázados fenállásának fordulóját s azt hiszi, hogy méltóbban nem is tehette emlékezetessé ezt a napot. Viharos éljenzés követte az elnök szavait.

Lukács Béla miniszter szólt ezután. Köszönetet mond az egyesület vezetőségének nemes czélu munkálkodásáért és buzgó müködéseért; köszönetet mindazoknak, a kik a mai félszázados ünnepig munkálkodtak a hasznos intézmény föntartásán. Ő minden oly társadalmi mozgalom iránt élénk érdeklődéssel viseltetik, mely a társadalmi tevékenységet szellemi és anyagi téren egyesiti oly czélból, hogy a haza javára üdvöset, hasznosat, áldásthozót alkosson. Ezért szinleg érdeklődéssel és rokonszenvvel vagyok az egylet iránt, mely egész hosszu félszázadon át száz meg száz munkás polgárt adott a hazának és a nemzetnek. Ez az érdekes mozzanat tanulságos következtetést enged. Azt, hogy az ipari munkásság e hazában már nemcsak jó talajra talál, de kifejtheti erejét is és a jeles munkás iparos jól megérdemelt existencziát talál. Ez egylet élénken hozzájárult ahhoz, hogy az osztály- és felekezeti különbségek eltünjenek s egyedül polgári munkája után és hazafisága után itéljék meg az embert. Ez egyesület multja záloga a jövőjének is. Ápolja tovább az összetartozás érzetét polgár és polgár között, ápolja a hazaszeretetet, ha lehet még fokozottabb mértékben, s akkor meg fognak szünni a különbségek s mindnyájan egyet és egyformán fogunk érezni. Lakozzék e hajlékban a munkaszeretet és a hazafiság!

A gyakori éljenzéstől megszakitott beszéd után *Lipthay* miniszteri tanácsos a földmivelési miniszter rokonszenvét és üdvözletét tolmácsolta. Az elnök bejelenti, hogy *Csáky* miniszter is üdvözletét küldi és sajnálja, hogy nem jelenhetett meg a szép ünnepen.

Ráth Károly főpolgármester ezután a székes főváros üdvözletét adta át a jubiláló egyletnek.

Kohner Zsigmond, a pesti izr. hitközség nevében mondott meleg hangu üdvözletet dr. *Neumann* Árminnak, a kinek elnöksége alatt az egyesület ilyen gyors fölvirágzást ért meg s ma már diadalmasan saját menedékházát nyitja meg.

Kohn Sámuel főrabbi lelkes beszéd után megáldja a házat, melyben a hazafiságnak, munkának és vallásnak emeltek oltárt nemes alapitói.

Ezután az egyesület segélyével kitanult mesterek adták át üdvözlő feliratukat egy ezerkoronás alapitvány kiséretében, majd az iparosinasok egyike mondott néhány szónyi üdvözletet és aztán husz kézmüves-növendéknek adták át felszabadulási okiratait és *Kemény* Dániel egyleti titkár osztotta ki a jutalomdijakat a növendékek között.

Ráth Károly ezután az orsz. iparegyesület és a budapesti kereskedelmi és iparkamara üdvözletét tolmácsolta, annak a reményének adott kifejezést, hogy a közel jövőben el fog tünni az egyesület cziméből ez a szó «izraelita», mert nem vallásaik, hanem érdemeik és hazafiságuk szerint fogják mérlegelni az embereket.

Eztán felolvasták az országos iskolaegyesület és számos más testület üdvözlő iratait. Kijelentették továbbá, hogy *Krammer* Samu dr. Neumann Ármin nevére egy 500 koronás alapitványt tett, melynek kamatai évenkint egy növendék jutalmazására szolgálnak. Végül a vendégek az egyesületi iparos tanulók munkáiból készült kiállitást nézték meg.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Május 21. —

Értéktőzsde.

A tegnapi vasárnapi magánforgalomban a szerbországi nyugtalanitó politikai hirek daczára a külföld magasabb zárlatai elég kedvező hangulatot juttattak kifejezésre. Az üzérkedési értékek — melyek közül csak kevés került forgalomba — tartott árfolyamokon vásároltattak, sőt a rima-murányi vasmü és a leszámitolóbank még csekélyebb árelőnyt is értek el. — Köttették: osztrák hitelrészvény 353.90—354.30-ig, magyar hitelbank 434.50—435-ig, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 256.20—256.50-ig, déli vasut 104.25—104.50g, rima-murányi vasmü 245.30—245.80-ig.

Végül maradtak: osztrák hitelrészvény 354.15—354.25, magyar hitelbank 434.50—434.75, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 256.30—256.50, déli vasut 104.40—104.60, rimamurányi vasmü 245.60—245.70.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Kávé.

Fiume, május 19. (A magyar kereskedelmi részvénytársaság fiókjának jelentése az *Egyetértés* számára.) A lefolyt héten kávé piaczunkon némi bágyadtság volt észlelhető, mi azonban nagyobbára a közbe jött ünnepeknek tudható be. Az e czikkben uralkodó szilárd hangulat, valamint a még rendelkezésre álló készletek mennyiségéből következtetve több mint valószinü, hogy a jelenlegi árak — ha esetleg nem emelkednek — sülyedni semmi esetre nem fognak. Mai jegyzéseink következők: Santos prima 85, santos superior 84, santos good average 82, santos middling 79/6, santos fair 78, santos ordinary 74.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

*** Időjárás.** A meteorológiai állomáson a következő hirek érkeztek: Tegnap az időjárásban nem volt lényeges változás. Számos helyen volt eső és zivatar kisebb-nagyobb mértékben. Igy esett Selmeczbányán 33 mm. zivatarral, Aradon 17 mm. zivatarral, Budapesten 16 mm. zivatarral, Zágrábban 7 mm. zivatarral, Keszthelyen 3 mm. zivatarral, Zsombolyán 2 mm. zivatarral, Ó-Gyallán 1 mm. zivatarral. Eső volt még 1·3 mmnyi Debreczenben, Szolnokon, Orsován, Ungvárt, Kolozsvárt, Cirkvenican. Zivatart jelentenek még Zombor és Nagylak vidékéről. Ma reggel esik Orsován, köd van Keszthelyen; az idő keleten felhős, nyugaton derült. Nyugatról hőcsökkenés mutatkozik.

Csávolszky Lajos
lapkiadótulajdonos és felelős szerkesztő.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, május 21-én.
Évi b. 130. sz. 15. b. sz.
A dolovai nábob lánya.
Szinmü 5 felv. Irta Herczeg Ferencz.

Személyek:

Jób Sándor	Hetényi
Vilma	Török I.
Domaházyné	Szacsvayné
Szentirmay	Gyenes
Janka	Csillag T.
Tarján	Náday
Loránt	Császár
Bilitzky M.	Zilahi
Merlin	Bercsényi
Szklabonyai	Dezső
Ügyvéd	Pintér
Ügyvéd	Abonyi
Háziorvos	Latabár
Inas	Magyari
Miska	Kőrösmezei
Káplár	Faludi

Személyek:

Rozogi B.	Németh
Flanel A.	Szabó A.
Vedlési T.	Nánásy
Kuntyorka T.	Ujvári
B. Ikervári N.	Kassai
Vég A.	Szirmai
Fodor R.	F. Hegyi A.
Malmos J.	M. Csatai Zs.
Ilon	Komáromi M.
Halmaz F.	Fenyéri
Teszéri P.	Vidor

Kezdete $7\frac{1}{2}$ órakor.

M. KIR. OPERAHAZ.
Budapest, május 21-én.
Általános bérletszünet.
Arányi Dezső ur szives közreműködésével:
Az Országos M. K. Zene-Akadémia operai tanfolyamának évzáró vizsgálata.
Kezdete $7\frac{1}{2}$ órakor.

NEPSZINHAZ.
Budapest, május 21-én.
VIRÁGCSATA.
Eredeti operette 3 felv. Irta és zenéjét szerzette Verő Gy.

BUDAI SZINKÖR
a Krisztinavárosban.
Budapest, május 21 én.
Küry Klára kisassz. utolsó vendégjátékául:
A bubós pacsirta.
Enekes szinmü 4 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Budapest, május 21-én:
Igazgató Feld Zsigmond.
A hitetlen Tamás.
Bohózat 3 felv.
Kezdete 7 órakor.

VAUDEVILLE SZINHÁZ.
Városligeti népliget.
Budapest, május 21-én.
UJDONSÁGOK.
Kukoricza fosztás.
Vig népéletkép dalokkal és tánczczal. Előadja az összes személyzet.
Az én trombitásom.
Dalmü 1 felvonásban.
Hol a 3 ik fej?
Bohóság 1 felvonásban.

Szinházi játékrendek.

A nemzeti szinház játékrendje: *Kedden,* május 22-én: Antonius és Cleopatra. Évi bérlet 131. szám. Havi bérle 17. szám. — *Szerdán,* május 23 án: Virágfakadás. Huszárszerelem. Évi bérlet 132. szám. Havi bérlet 17. szám. — *Csütörtökön,* május 24-én: Denise. Évi bérlet 133. szám. Havi bérlet 18. szám. — *Pénteken,* május 15-én: Serafina. Évi bérlet 134. szám. Havi bérlet 19. szám. — *Szombaton,* május 16-án: Essex gróf. Évi bérlet 135. szám. Havi bérlet 20. szám. — *Vasárnap* május 27-én: II. Rákóczi Ferencz fogsága. Évi bérlet 136. XXIV. bérletszünet.

A népszinház játékrendje: *Kedden,* május 22-én: Próbaházasság. — *Szerdán,* május 23-án: Szultán. — *Csütörtökön,* május 24-én: Virágcsata. — *Pénteken,* május 25-én: Klári. — *Szombaton,* május 26-án: Cziterás. — *Vasárnap,* május 27-én: délután: Gyilkos levél. Vis-a-vis. Furtunio dala. Felsőbb leányok, este: Virágcsata.

A budai szinkör játékrendje: *Kedden,* május 22-én: A madarász. — *Szerdán,* május 23-án: Trichoche és Cacolet. — *Csütörtökön,* május 24-én: Viola, az alföldi haramia. — *Pénteken,* május 25-én: A trapezunti herczesnő. — *Szombaton,* május 26-án: Az orleansi szüz. — *Vasárnap,* május 27-én: ugyanez.

Somossy-Mulató
Nagymező-utcza 17. szám.
Tulajdonos: SOMOSSY KÁROLY.
Hüvös és füsttől ment helyiség!
Ma nagy előadás!
A néger humor legzseniálisabb képviselői,
Jackson és Joseph
tegnap falrengető kaczagás közt mutatták be magukat.
Ma a következő páratlanul bohó epizódokban lépnek fel. 1. Joseph mint philharmonikus. 2. Az eskóros nadrág (Jackson jelenete.) 3. A fekete gigerlik. 4. Négerek gigerli-indulója. 5. Jackson mint szónok. 6. Az akadály-duett. 7. A két höstenór.
Rahden báróné
merész mutatványaival «**Monte Christo**» és «**Steiger**» lovaival.
Barrison nővérek
amerikai énekesnők és tánczosnők graczíózus mutatványaikban.
A tartalomban rendkivüli gazdag müsor összes művészeinek fellépte.

17931 ETABLISSEMENT
IMPÉRIÁL
Váczi-körut 48. szám.
! Ma uj és érdekes müsor!
Antalffy Anna k. a. kitünő magyar énekesnő, **Tábory Róza** k. a. nemzetközi énekesnő, **Joie di Diacz** comique excentrique, azonkivül a 22 énekesnő és 10 komikus fellépte.
Mai komédia müsor:
Két szerető. Turandoterl.
A klabriaszparti utazása Chicágóba.
Ujdonság! Ujdonság! Ujdonság
Amor törvény előtt.
Egy néhány nap mulva szinre kerül.
Nappali pénztár: **Rotter Teréz** szivartőzsde «Hotel Paris» váczi körut 25. — **Sopronyi,** nagytőzsde Kerepesi-ut 1., nemzeti szinház bérháza.

HERZMANN
ORPHEUMA
Hajós-utcza 13., a m. k. operával szemben.
SEMIRAMIS
a satrapák királynője.
Nagylátványosságu tréfás ének-játék Groiss Á.-tól, zenéje **Schindler József** karmestertől. Az uj diszleteket **Molnár Árpád,** a népszinház diszletfestője festette. Az uj diszes jelmezek **Mdme Etienne** párisi műterméből és a szerelések **Pajor** műterméből valók. Minden jelmez **Molnár Árpád** operaházi jelmez-rajzoló mintái után készült. A villanyos fénylátványosságot a **Stern és Merkel** czég rendezte be. Az egészet jelenetezte **Müller József** rendező.

Személyek:

Semiramis, a satrapák királynője	Carola Czeczilia
Xerxes XXVII. persa király	Müller József
Haraxtax, igazmondó, a királyné álomfejtője	Friedrich
Alphares, a királyné gárdájának parancsnoka	Lichtenstein
Ximene, a király amazonjainak vezetője	Reichsberg
Crumene adjutans	Streitmann T.
Almanza, miniszterelnöknő	Schindler Gizella

A kisebb szerepekben 30 nő és 8 ur.

Továbbá fellépnek: **Czeczilia Carola** k. a. és **Rück Nándor** dalkomikus, valamint a kedvelt magyar dalénekesnő: **Ferenczy Zsófia.** Az eredeti box-constrictor **Mr. D. Duveneck** és **Elly van Smith** német-angol énekesnő, elsőrangu szépség. **A. Dawons** kutyaidomitó.

Közvetlen szomszédságban **Herzmann kávéháza** meg tekintésre méltó látványosság. Éjjel-nappal nyitva.

HUNGÁRIA SZÁLLODA 17559
Ma este az étteremben
Balogh Károly
ismert s kedvelt zenekara játszik
Kezdete 8 órakor

GESSLER-FÉLE VALÓDI ALTVATER.

Mindenütt kapható. — Egyedüli gyárosa: GESSLER SIEGFRIED, likörgyár, Jägerndorf (Ausztria). 15493

Bécs, Rotunda.

Naponként katonai zene az Internationales Dorf-ban és polgári zene az étkező helyiségekben.

Nyitva reggeli 10 órától esti 11 óráig.

NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS

nép- és hadseregélelmezés, mentés-ügy, közlekedési eszközök tárgyában és egy speciális sportkiállitás

1894. évi április hó 20-tól julius hó 1-ig

rendezi a

MEZŐGAZDASÁGI ISMERETEK TERJESZTÉSÉRE ALAKULT EGYLET

ő cs. és kir. fensége Ferencz-Ferdinand osztrák-estei főherczeg legmagasabb védnöksége alatt. 19066

Belépti dij: köznapokon 30 krajczár, ünnep- és vasárnap 20 krajczár, pénteken 1 forint.

Bécs, Rotunda.

Kiállitásisorsjegyek **1 koronáért** 5 főnyereménynyel, mindegyik 10.000 korona értékben.

Ha a sorsjegy a Rotunda pénztáránál vásároltatik, azzal — péntek kivételével — a szabad bemenet van egybekötve.

ADRIA

m. kir. tengerhajózási részvénytársaság.

1894. május havában az alant felsorolt elsőosztályu gőzösök (vagy póthajók) fognak az alant megjelölt irányokban közlekedni, hacsak rosz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályozná:

Honnan:	Hová:	Gőzös:	1894. május
Fiume	Syracus, Malta, Syracus, Catania, Messina, Bari, Trieszt	«Carola»	3
«	Bari, Catania, Messina, Nápoly, Genua, Nizza, Marseille	«Adria»	6
«	Trieszt, Bari, Palermo, Nápoly, Porto, Maurizio, Genua, Marseille	«Jókai»	7
«	Bari, Catania, Messina, Nápoly, Genua, Porto-Maurizio, Nizza, Marseille	«Árpád»	13
«	Trieszt, Bari, Palermo, Nápoly, Livorno, Genua, Marseille	«Marguerite»	14
«	Syracus, Malta, Syracus, Catania, Messina, Bari, Trieszt	«Carola»	17
«	Bari, Catania, Messina, Nápoly, Genua, Nizza, Marseille	«Szápáry»	20
«	Trieszt, Bari, Palermo, Nápoly, Porto-Maurizio, Genua, Marseille	«Tisza»	21
Fiume, Trieszt	Barcelona	«Szt László»	25
«	Bari, Catania, Messina, Nápoly, Genua, Porto, Maurizio, Nizza, Marseille	«Buda»	27
«	Trieszt, Bari, Palermo, Nápoly, Livorno, Genua, Marseille	«Tibor»	28
«	Syracus, Malta, Syracusa, Catania, Messina, Bari, Trieszt	«Carola»	31
«	Liverpool	«Athenian»	1—10
Fiume	Hull, Newcastle O/T	«Mourino»	1—10
«	New-York	«Scotia»	1—10
«	Gibraltar, London	«Mátyás kir.»	5—15
«	Hamburg	«Hermann»	5—15
«	Rotterdam, Antwerpen	«Kálmán kir.»	10—20
«	Rouen	«Matlekovits»	15—25
«	Dunkerque	«.. .. ..»	15—25
«	Liverpool	«Tarifa»	15—25
«	London	«Winestead»	15—25
«	Algier, Glasgow	«Zichy»	21—31
«	New-York	«Victoria»	21—31
«	Bordeaux	«Nagy Lajos»	25/V—5/VI
«	Liverpool	«Trinidad»	25/V—5/VI
Marseille, Genua, Palermo, Messina, Catania, Bari	Fiume, Trieszt	«Marguerite»	1
Marseille, Genua, Nápoly, Messina (Riposto), Catania, Bari	Trieszt, Fiume	«Szápáry»	5
Malta, Syracus, Catania, Messina, Bari	« «	«Carola»	7
Marseille, Genua, Palermo, Messina, Catania, Bari	Fiume, Trieszt	«Tisza»	8
Marseille, Genua, Livorno, Nápoly, Messina (Riposto,) Catania, Bari	Trieszt, Fiume	«Buda»	12
Marseille, Genua, Palermo, Messina, Catania, Bari	Fiume, Trieszt	«Tibor»	15
Marseille, Genua, Nápoly, Messina (Riposto), Catania, Bari	Trieszt, Fiume	«Adria»	19
Malta, Syracus, Catania, Messina, Bari	« «	«Carola»	21
Marseille, Genua, Palermo, Messina, Catania, Bari	Fiume, Triest	«Jókai»	22
Marseille, Genua, Livorno, Nápoly, Messina (Riposto), Catania, Bari	Triest, Fiume	«Árpád»	26
Marseille, Genua, Palermo, Messina, Catania, Bari	Fiume Trieszt	«Marguerite»	29
Liverpool	Fiume Trieszt	«Trinidad»	1—10
Rio de Janeiro, Santos	Triest, Fiume	«Stefánia»	5—15
Hull, Newcastle O/T	« «	«Palermo»	10—20
Rouen	« «	«Andrássy»	10—20
Liverpool	« «	«Alsatian»	10—20
Glasgow	« «	«Baross»	21—31
Bordeaux	« «	«Báthori»	21—31
London	« «	«Ww Bailey»	21—31
Rouen	« «	«Széchényi»	21—31
Liverpool	Fiume Trieszt	«Palmyra»	21—31

A már életbeléptetett vagy még alkalmazandó vesztegzári intézkedések következtében történhető járat-elmaradásért, vagy a fentemlitett gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

Bővebb felvilágositással szolgál a **vezérügynökség HOFFMANN S. és W. urak Budapest, V., Ferencz-József-tér 6. szám.**

Kishirdetések

[fel]apunk számára felvétetnek a kiadóhivatalban, Dalszinház-utcza 1. szám és fiók-kiadóhivatalunkban: **Friedenstein Vilmos** hirdetési irodájában, Bálvány-utcza 2. szám.

Házasság.

Jómódu éltesebb földbirtokos, egy 24 éven tuli szellemes és jó erkölcsü leány, vagy gyermektelen özvegy ismeretségét keresi komoly házasság czéljából. Vagyonra vagy hozományra közvetlen sulyt nem fektet, de annál inkább a csendes, nyugalmas és házias családi otthonra. Csak komoly ajánlkozók küldjék arczképpel ellátott leveleiket **«Nyugalom és jólét»** jeligével a kiadóhivatalba. 26505

Szende kis leány

elegáns és uri megjelenésü fiatal ember, szellemi érintkezését óhajtja. Pályázók küldjék leveleiket értesités mellett e lap kiadóhivatalába **«Szende kis leány»**-nak. 26506

Szinésznő

csinos és fiatal, előkelő és jómódu ur ismeretségét keresi. Csakis olyanok ajánlkozzanak, a kik jól tudnak társalogni és csevegni. Levélkék **«Szinészvér»** jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 26503

Leányok!

Fiatal ember vagyok, se nem kedves, se nem szép — csak olyan . . . a milyen . . . Puszta sivár előttem az élet, ugy tünik föl, mintha egyedül volnék a világon, s hiába kiáltok segitségért, nem hallja meg senki. gyenge hangom elvész a beláthatatlan messzeségben, nem talál viszhangot. Volna-e önök közt oly kedves szép leány, ki a vésztjósló felhőket fejem fölött elháritaná s e gyenge hangoknak szivében visszhangot adna. — Csak budapesti leányok — irjanak a kiadóba **«Szomoru füzfának.»** 26508

Fiatal leánykával

óhajt tartós ismeretséget és barátságot kötni intelligens és müvelt fiatal ember. Leveleket **«Orchidea»** jelige alatt a kiadóhivatalba kér 26504

Mint társalkodónő,

vagy **tanitónő** ajánlkozik fiatal hölgy, ki zenét, a franczia és német nyelvet perfekt birja. Vidék előnyben részesül. Szives megkeresések **«Társalkodónő»** alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 26489

Fővárosi tanitónő,

ki a németben, francziában és a zenében is tökéletes, nyári alkalmaztatást óhajtana vidékre ker. uri házhoz. Megkeresések **«Szünidő»** alatt kiadóhivatalhoz kéretnek. 26488

Különféle.

Örökbefogadás.

Egy szép $1^1/_2$ éves fiu szegény anyától örökbe adatna. Szives ajánlatok kéretnek e lap kiadóhivataálba. 26522

Értesités!

Merdinger Vilmos ur, bécsi lakos, nincs többé jogositva részemre bárminemü üzlet kötésére, ép oly kevéssé pénz felvételére.

Schäffer Fülöp utóda mükereskedése

Bécs, VII., Mariahilferstrasse 88. sz. 19504

10.000 frt betéttel

társ esetleg müvezető társat keresek gazdasági gépgyáramhoz, mely asztalosmühelylyel és gépjavitással van összekötve, modern gépberendezéssel és villanyvilágitással, saját befektetésem 18.000 frt, teher nincs, 8000 frt év. jövedelem szolid számitás alapján biztositva. Czim a kiadóhivatalban. 26447

2 paripa

teljes ellátásra egy urasági istállóban, közvetlen az Andrássy-ut közelében azonnal elfogadtatik. Ajánlatok **«F. K.»** alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 26499

Visszafizethető

pénz

sorsjegyekre és értékpapirokra **5 frttól** felfelé. Az előleg apró részletekben is visszafizethető. 19491

Kölcsönök földbirtokra,

budapesti házakra 500 frttól felfelé 2-ik és 3-ik tételekre is előnyös visszafizetési feltételek alatt pontosan eszközöltetnek.

Lustig Miksa bankűzlete

Budapesten, **43. váczi-körut 43.**

Alapittatott 1885-ben. Telef.

Ügyes ügynökök

kik a törvényileg engedélyezett sorsjegyeknek részletfizetésre szóló eladásával foglalkozni akarnak, magas jutalék — használhatóságuk esetén — fiz fizetés mellett alkalmazást nyernek **Lőry J.** bankháznál Budapest IV. Kossuth Lajos-utcaz 15. 19193

Eladás.

Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivüli olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 17562

Zenekari hegedü

kitünő erős és tömör hanggal, — régi gyártmány — elegáns tokkal és vonóval 110 frtért azonnal eladó. A czim megtudható a kiadóhivatalban. 26304

Egy 6 lóereju

Ruston-Proctor-féle cséplőgarnitura 2500 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 26515

Alkalmazást keres.

Uradalmi kezelőtiszt,

középkoru, kitünő ajánlatokkal, ki a mezőgazdaság s állattenyésztés terén kellő szakismerettel bir, s eredményt felmutatni képes; mint önálló kezelőtiszt állását ujévre változtatni szándékozik. Czim a kiadóhivatalban. 26502

Mindenféle

forditásokat németből magyarra, valamint irásbeli munkákat elvállal egy szakképzett és irodalmi müveltséggel biró fiatal ember. Szives megkereséseket **«Szerény és pontos»** jeligével a kiadóhivatalba kér. 26346

Gazdatiszt

35 éves, nős, izr., 17 éves prakszissal, 6 év óta 2000 holdas kötött talaju, megelőző 6 évben 3000 holdas laza belterjes bérgazdaságot kezelt önállóan, október 1-sejére nagyobb gazdaság kezelésére állást keres. Felhivás — bemutatás, vagy ajánlattételre **«Erélyes»** czimen e laphoz kéretnek. 25495

Birtok-eladás.

Nagy-Károly vidéken 1400 holdas birtok felszereléssel, terméssel azonnal megvehető. Levelek intézendők a 19478

Goldberger A. V. hirdetési irodába

BUDAPEST, Váczi-utcza 9. szám,

«**1400 hold**» jelige alatt.

Oktatás.

Képesitett

északnémet tanitó, nevelőnőket, franczia, angol és zeneismeretekkel, **franczia és angol nevelőnőket zeneismerettel; északnémet, franczia és angol bonneokat** lelkiismeretesen ajánl **GERSON ANNA asszony, Budapest Andrássy-ut 21. félemelet.** 19490

Privát

detektiv.

Elvállal diskrét **megbizásokat, megfigyeléseket, kutatásokat, hatós. ügyeket** stb. 19384

Megbizások intézendők a következő czimre:

Privát detektiv BUDAPEST VIII., Vas-utcza 12. sz.

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat, sebeket, syphilis utókövetkezményeit, elgyengült férfierőt, magömlésekat, önfertöztetés utóbajait, nőknél fehérfolyást, befecskendezés nélkül és bármely **női bajokat**, a legmakacsabb **börbetegségeket**, valamint ifjukori bünök következtében beállott **ideg-** és ennek utókövetkezményeképen létrejött **hátgerinczbajokat**, gyógyit **16 évi** katonaorvosi tapasztalat után (budapesti és bécsi katona korházakban) a **legujabb gyógymód** szerint alaposan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY,

volt cs. és kir. ezredorvos.

Lakás: Budapest, V., Váczi-körut 4. sz., I. em. bejárat a lépcsőnél.

Rendel délelőtt 9—4 óráig, este 7—8 óráig; nőknek u. m. férfaknak külön be- és kijárat, — külön váróterem. — Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik és gyógyszerekért is gondoskodva lesz. 8386

Zombori m. kir. folyammérnöki hivatal.

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter ur f. évi május hó 4-én 15634. sz. a. kelt magas rendeletével az apatini dunai középső párhuzamműnek kiegészitésére szükséges 5940 m³ kőhányásnak létesitését engedélyezvén, ezen épitési munkálat biztositása végett az alulirott m. kir. folyammérnöki hivatalnál **folyó évi junius hó 1-én d. e. 10 órakor** zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A munkálatok kivitelére vonatkozó ajánlatok — melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül történt letételét igazoló adóhivatali nyugta is csatolandó — lepecsételve és „Ajánlat az apatini dunai középső párhuzamműnél teljesitendő kiegészitési munkálatra“ jelzéssel a kitüzött nap d. e. 10 órájáig az alulirott kir. folyammérnöki hivatalnál benyujtandók.

A munkálatra vonatkozó műveletek illetve ajánlati és szerződési feltételek a kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Zomborban, 1894. évi május hó 19-én.

19502 **M. kir. folyammérnöki hivatal.**

LIPTAY ARMIN

olasz fogművész

fog-mütechnikai-intézete Bécs, XIV., Rudolfsheim, Marktgasse 25. szám,

ajánlja magát minden rendszerü

legalkalmasabb és tartós müfogak és fogsorok

elkészitésére. Amerikai különleges ruganásos és légnyomásu fogsorok, a legujabb módszerben, finom kivitelben, beszéléshez és eváshez teljesen alkalmasak és a természetes fogakhoz alakra és szinre teljesen hasonlóak. **Hasznavehetetlen fogsorok használhatóakká való átalakitása. Kijavitások, stb. Minden munkálatért kezesség.** Található reggel 8 órától esti 6 óráig.

55967. szám.

Pályázati hirdetmény.

Folyó év julius hó 10-vel ugyanez év deczember 31-ig 80 kr. napidij élvezete mellett 80 (nyolczvan) dijnokot szándékozunk ideiglenesen Budapesten alkalmazni oly kötelezettséggel, hogy az illetők a vasuti tisztképző tanfolyamra az 1894/95 tanévre mint nyilvános rendes hallgatók beiratkozni és ily minőségben ottani kötelezettségüknek eleget tenni tartoznak.

A mennyiben az általunk felveendő dijnokok a tanfolyam igazgatósága kivánalmainak megfelelnek, a jövő év januar 1-től a tanév befejeztéig a tanfolyam igazgatóságánál ösztöndijt élvezetére számithatnak. A tanév befejeztével saját költségükre a végrehajtási szolgálathoz egyes állomásokra fognak beosztatni azon czélból, hogy a három havi próbaszolgálat kötelezettségének eleget tehessenek. Az állomások kijelölésénél lehetőleg tekintettel leszünk az illetők ebbeli kivánságaira.

A három havi gyakorlat után a hallgatók a tanfolyam igazgatósága által képesitő vizsgára bocsáttatnak, a melynek sikeres megállta után a szükséghez képest s az üresedésben levő állások keretén belül hivatalnok gyakornokká 45 frt havi dij élvezete mellett ki fognak neveztetni.

Felhivjuk mindazokat, kik az 1894/95-iki tanévben a vasuti tisztképző tanfolyamot nyilvános rendes hallgatói minőségben végezni óhajtják, illetve ennek hallgatására magukat kötelezik, hogy szabályszerüleg kiállitott, okmányokkal s 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket legkésőbb **f. évi junius 25-ig** a magy. kir. államvasutak vezértitkárságához (Budapest Andrássy-ut 75. sz.) juttassák. Ezen határidőn tul érkező folyamodványok figyelembe vételre nem számithatnak.

Dijnokokul illetve tanfolyami hallgatókul oly egyének vétetnek fel, kik eredeti vagy közjegyzőileg hitelesitett másolati okmányokkal igazolják, hogy

1. megfelelő elméleti képzettséggel birnak,
2. 18-ik életévöket betöltötték, vagy a tanév végéig, illetve a képesitő vizsgák időpontjáig betölteni fogják,
3. magyar állampolgárok,
4. a hivatalos magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják,
5. feddhetlen előéletüek, mi a tanulmányoknak netán már korábban történt befejezte óta eltelt időre nézve hatóságilag megerősitett foglalkozási és erkölcsi bizonyitványokkal igazolandó,
6. a vasuti szolgálatra testileg is alkalmasak, minek bizonyitására az intézeti (esetleg közhatósági) orvosok hivatvák és
7. hogy szülőik vagy fentartóik szegénysorsuak.

A mi az elméleti előképzettséget illeti, a fentemlitett dijnoki állásokra azok vétetnek fel, kik valamely főgymnásiumot vagy főreáltanodát vagy azokkal egyenlő rangban álló kereskedelmi vagy katonai tanintézetet sikerrel végeztek s az előirt érettségi vagy zárvizsgát megfelelő eredménynyel letették, valamint azok, kik a cs. és kir. hadsereg vagy a m. kir. honvédség tényleges állományában szolgáltak s a tiszti vizsgát sikerrel letették.

A főgymnasiumokon és főreáltanodákon kivül, ide értendők: a budapesti, fiumei, kolozsvári, székesfehérvári, debreczeni, aradi, pozsonyi és soproni keresked. akadémiák, az ujvidéki, a budapesti II. VI. és IX. kerületi községi, a brassói, turóczszt-mártoni és fogarasi állami, a zala-egerszegi és pancsovai államilag segélyezett községi, a szegedi községi s a miskolczi társulati középkeresked. iskolák, a Wiesner-féle temesvári, a Röser és Aranyosi-féle budapesti s a Porges-féle pécsi középkeresked. iskola, az alsókubini, homonnai, nagyrőczei, szombathelyi, késmárki és lippai állami polgáriskolákkal kapcsolatos középkeresked. iskolák, Zombor sz. kir. város középkeresk. iskolája, a nagyváradi (nyilv. joggal felruházott) keresk. iskola, a nagykanizsai izrael. és brassói gör. kel. közép-keresked. iskola; a keszthelyi, kassai, debreczeni és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetek, a budapesti I. kerületi állami polgári iskola, tanitói képezde (az ugyanott ezen intézettel kapcsolatos elemi iskola tanitó képezdét ide nem értve) a budapesti iparmüv. iskola, a budapesti állami középipartanoda, a brassói állami közép faipariskola és kassai állami gépészeti közép ipariskola.

A fennálló katona tanintézetek közül pedig az 1889. évi XXXIV. t.-cz. alapján a m. kir. honvédségi Ludovika akadémiában felállitott tényleges állományban tisztképző tanfolyam, a cs. és kir. katonai akadémiák és főreáliskolák; a cs. és kir. gyalogs. lovassági és tüzérségi, hadmérnöki és utász-hadapród iskolák s végre a korább fennállott régi rendszerü áll. tisztképző tanfolyam, a cs. és kir. katonai akadémiák (bécs-ujhelyi katonaakadémia a régi szervezet szerint, tüzérakadémia és hadmérnöki akadémia), katonai collegium, katonai technikai iskolák, hadapródintézetek, tüzér-hadmérnöki, utász-iskola-század, hadapródszázad és utászkar iskola.

Pályázhatnak végre azon gyógyszerészek is, kik 6 gymn. osztály végzése s 3 évi gyakornokoskodás után a kinevezett állami vizsgáló bizottságok előtt a gyakornoki vizsgát sikeresen megállották, vagy a kik a régi rendszer szerint 4 gymn. osztály végzése után az egyetemi gyógyszerészeti tanfolyamot is sikerrel végezték.

Figyelmeztetjük a folyamodókat, hogy a mennyiben a m. kir. államvasutak kötelékébe felvétetnek, beosztási helyeiken legkésőbb f. é. julius 10-én jelentkezni tartozandnak, mert ellenkező esetben felvételük hatályát fogja veszteni.

Budapesten, 1894. évi május havában.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

A magyar közgazdasági értelmiség közlönye.

MAGYAR NEMZETGAZDA

KÖZGAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI HETILAP.

Szerkeszti és kiadja: MENDE BÓDOG.

Előfizetési ára egész évre 10 forint. 16264

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IV., Lipót-utcza 44.**

Gyakorlati irányu dolgozatok szivesen fogadtatnak és megfelelően dijaztatnak.

A legujabb illatszer **BOUQUET IDEAL** üvegje 1.50, 2.50 és 5 frt.

Legkitünőbb **fog- és Körömkefék.**

Fölülmulhatatlan a MÜLLER J. L.-féle

fenyőerdő-illat

a legkiválóbb orvosok által használva és ajánlva, **fertőztelenit és tisztitja a levegőt, élenkiti a lélegzési szerveket, tehát nélkülözhetetlen gyermek-beteg vagy bármely lakosztályban. A Müller J. L.-féle fenyő-illat** a fürdéshez használva, különösen jó hatással van az idegekre és a bőrre; azokat felfrissiti és üditi, ugyszintén mindennapi használatra, mint mosdóviz-vegyülék. Ezen fenyő-illatom kellemes illata és jótékony hatása által nagy kelendőségnek örvend, kitünő szobák illatozására és egyszersmind zsebkendő-illat is. Üvegje 60 kr., 1 frt, 1.80, 3 frt és 5.50, hozzávaló porlasztó 30 kr. 18195

Kapható egyedül: MÜLLER J. L. illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál **BUDAPESTEN** Gyári raktár: Koronaherczeg-utcza 2. Gyár: Rottenbiller-utcza 6.

Fésük és Szivacsokban nagy választék.

Ruha- és hajkefékben nagy választék.

Elegáns és olcsó 19376

reichenbergi öltönyszövetek

tiszta gyapju cheviot és kammgarn közvetlen eladása.

Teljes uri-öltöny 6 frt 70 kr. Minták 5 kr. levélbélyeg ellenében.

Franz Rehwald Söhne posztógyára Reichenberg (Csehország).

A kinek

ismeretség hiján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy **irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre** stb. van szüksége;

a ki

eladni kiván butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsit, lovat, vadászkutyát, sertést, stb;

A ki

bérbeadni kiván birtokot, házat, vadászterületet, halászatot, üzletet, mühelyt, lakást, stb; vagy

a ki

mindezeket **vétel** vagy **bérbevétel czéljából** keresi;

a ki

valamely **állást betölteni kiván:** legbiztosabban ér czélt, ha az

„EGYETÉRTÉS“

kishirdetési rovatát használja fel.

Felvilágositást a kiadóhivatal ingyen ád; jeligés hirdetéseknél pedig ingyen közvetiti a beérkezett levelek kézbesitését.

GUMMI

Valódi párisi különlegességek F. Bergue and fils párisi gyárából. Gummi és halhólyag jótállás mellett tuczatja 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Capottes americans tuczatja 3, 4, 5 frt; gyüjtemény uraknak 3—10 frtig. Eredeti pessarium oclusivum Menzinga tanár szerint 1.80—5 frtig **Ujdonság!** Minden hölgynek nélkülözhetetlen «Diana-öv» 2.50—5 frtig. Betegápolási czikkek gyári árakon, 10 frtnyi megrendelésnél 10% árkedvezmény. Megrendelés pontosan és discréten eszközöltetik

KELETI J.

csász. és királyi szab. sérvkötő gyártója **Budapest, IV. ker., Koronaherczeg-utcza 17.** Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések

felvétetnek e lap részére

a kiadóhivatalban

Dalszinház-utcza 1.

Magyar királyi államvasutak.

54362/94. szám.

Pályázati felhivás.

A magyar kir. államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgái nyugdijintézetének Budapesten az Andrássy-uton 25. sz. alatt, az operaházzal szemben fekvő nagy bérházában, eddig Reutter Nándor által kávéházi és földalatti vendéglői czélokra bérbenbirt földszinti s félemeleti nagy terjedelmü diszes helyiségek 1895. évi május hó 1-től kiadandók lévén, azok bérlete iránt ezennel pályázat hirdettetik.

A kávéházi és vendéglői helyiségek külön-külön is kibérelhetők, s ennél fogva az ajánlatok ugy az összes helyiségek, valamint külön a kávéházi, s külön a vendéglői helyiségek bérbevételére is tehetők.

A bérlet tartama 1895. évi május hó 1-től számitva 10, azaz tiz évben szabatik meg, s biztositékul az ajánlott 1 évi bérnek megfelelő összeg lesz leteendő vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, a melyek a napi árfolyam szerint számittatnak, de a névértéken felül el nem fogadtatnak.

Kik ezen helyiségeket bérbe venni szándékoznak, eziránt irásbeli ajánlat benyujtására kéretnek.

Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy az az összes vagy a helyiségek csak egyik nemére s melyikre vonatkozik.

Az ajánlatban számjegyekkel és betükkel kiteendő az ajánlott bér évi összege, s azon határozott nyilatkozat, hogy ajánlattevő a bérleti viszonyra vonatkozó jelen felhivásban foglalt határozmányokat feltétlenül elfogadja. Ugyancsak az ajánlathoz mellékelendő a nyugdijintézeti házkezelőségnél megszerezhető bérleti szerződési tervezetnek az ajánlattevő által aláirt és két tanu által elöttemezett egy példánya azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő a bérlemény elnyerése esetén az ebben foglalt feltételeket elfogadni kész.

Ajánlattevő tartozik ajánlata benyujtásával egyidejüleg a magy. kir. államvasutak központi főpénztárába készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a napi árfolyam szeirnt, de nem névértéken felül számitva a kávéházi helyiségekre külön 5000, s a vendéglői helyiségekre is külön 5000, azaz ötezer, az összes helyiségekre szóló ajánlat esetében pedig 10.000, azaz tizezer o. é. forint bánatpénzt letenni.

Az ajánlat lepecsételve következő czim alatt:

«Ajánlat a magyar királyi államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgái nyugdijintézetének az Andrássy-uton 25. sz. alatt fekvő bérházban levő vendéglői (s kávéházi) helyiségei bérbevételére» legkésőbb **f. évi junius hó 30-áig** a magyar kir. államvasutak igazgatóságához benyujtandó; a beérkezett ajánlatok felett a fent megnevezett nyugdijintézet bizottsága fog határozni, fentartván magának azon jogot, hogy az ajánlkozók közül szabadon választhasson és az ajánlatok felett tetszése szerint határozhasson.

Az ajánlattevők az eredményről 1894. augusztus 1-éig értesittetnek és ezen időpontig ajánlataikkal kötelezettségben maradnak; kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénzüket visszavehetik; a nyertes fél bánatpénzének különben a nyugdijalap javára leendő elvesztése mellett a végleges bérleti szerződést az értesitéstől számitva 8 nap alatt aláirni s ez egyévi bérnek megfelelő óvadékösszeget a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letenni taztozik.

A helyiségek tervei a házkezelőségnél (Andrássy-ut 73., 75. sz. 27. ajtó) megtekinthetők s a bérleti szerződés iránt bővebb felvilágositás is ott szerezhető.

Budapest, 1894. évi április hóban.

A m. kir. államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgái nyugdijintézete.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

LIPIK JÓDFÜRDŐ

SZLAVÓNIÁBAN.

KITÜNTETVE:

Budapest 1885. London 1892.

Vasuti állomása: Pakratz-Lipik (déli vasut) vagy Okuczane (m. á. v.)

Egyetlen jódos alkalikus hőforrás a kontinensen. Állandó hőfoka 64° C. Hegyek által védett égalj. **A legnagyobb fénynyel és pompával berendezett és szinpaddal ellátott gyógyterem,** valamint hasonló nagy fényüzéssel kiállitott **uj étterem- és kávéházi-helyiségek** és egy nagy uj gyógyszálloda. **Villamos világitás. Pompás és nagy fedett sétány** bazárhelyiségekkel. Porczellán, márvány és izzasztó fürdők, uj s terjedelmes fürdőmedenczék. A fürdő a nyugateurópai nagy fürdőhelyek szinvonalára lett emelve.

A lipiki alkalikus jódos hévviz ivó- és fürdőkurának a legjobb sikerrel használtatik a test nyákhártyáinak mindennemü hurutos bántalmainál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.), mindennemü csuzos és köszvényes bajoknál, mirigy és vérbajoknál, görvélykórnál, izzadmányoknál stb. Mint hivatalos fürdőorvos **Dr. Marschalko Tamás** működik.

Mérsékelt áru menetjegyek a déli vasuton 33% menettértijegy; a m. á. vasuton zóna.

Jódviz-szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyarországon: **Édeskuty L., Mattoni és Wille** ásványvizkereskedőknél Budapesten. Bármily felvilágositással készséggel szolgál

19494 **a lipiki fürdőigazgatóság.**

Meghivó

az «**Aszódi takarékpénztár**» 25. évi fennállásának emlékére **f. évi junius 3-án d. e. 11 órakor** tartandó

ünnepélyes közgyülésére.

Tárgysorozat:

1. Határozatképesség megállapitása.
2. A közgyülés vezetésére elnök és jegyző választása, jkönyv hitelesitésére 2 tagnak kijelölése.
3. Elnöki megnyitó beszéd.
4. Felolvasás az intézet 25 éves történetéről.
5. Netaláni inditványok.

19503

Aszód, 1894. május 19-én.

Az igazgatóság.

LUBLÓ-gyógyfürdő.

Szepesmegye, vasuti állomás: Lubotin-Lublófürdő (Kassa-oderbergi vasut, vagy Podolin (Poprádvölgyi vasut) 556 m. magasságban a tenger szine fellett.

Uj fürdőház. Aczél- és lápfürdők. Aczélforrások, felette dusak szénsavban. Ivó-fürdő és területi gyógymód, kitünő sikerü vérszegénységnél, különösen pedig női bajoknál. Pormentes, védett fekvés, fenyves erdők között, kényelmes lakások és kitünő ellátás mérsékelt árak mellett. Állandó fürdőorvos Dr. Polgár Emil ur, nőgyógyász. Posta- és távirda állomás (Lublófürdő). — Zónajegyek feljogositanak az átutazásra, a szab. kassa-oderbergi és a magyar kir. államvasutak minden állomásától Lubotinra (Lublófürdő és vissza.) Értesitést ad

19334 **az uradalmi fürdőgondnokság.**

Nyomatott Neumayer Ede nyomdájában Budapest, VI., Szerecsen-utcza 35, (az operaház átellenében).